Массо а мехкашкара пролетараш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО
свет

Кlиранди 10 АВГУСТ № 64 (2230) 1958 шу

Мах 20 кеп.

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областен комитета а Грозненски горкома а, Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совета а орган.

Доккхийча къахьегама толамашца шоай цIайна накъа боагIа гIишлоний къахьегамхой

Тахан вай мехкарча гIишлонхой доккха цIай да. 1955-ча шера СССР-а Лакхехьарча Совета Президиумо арадаьккхача указо оттадаьд хIара шера цхьа ди гIишлонхой цIай хилда аьнна. Из указ арадаларо тешал ду коммунистически партеси Советски правительствоси вай мехка социализм оттаяра гIишлонхоша баьча балха чIоагIа лоархIам баь хилара.

Коммунистически партен хьалхленца, Советски Iаьдал латтача хана, вай мехка йоккха гIишлоний индустри яьй, дукха тайпаш чоалхне машинаш а йолаш. Шортта гIишлоний инженераш, техникаш, мастераш, кхыйола кадраш кхеяьй, гIишлоний Iилма тохкаш, лакхдеш йола институташ, кхыйола учрежденеш яхкай, хIанз гIишлонхоша дукхагIа бола болх хьалха санна кулгашцеи эсалча машинашцеи ца а беш, чоалханерча дикача машинашца бу. ГIишлонхой балха овсарле 1957-ча шера 1928-ча шераца нийсдича пхезза айеннай.

1918-ча шера денз 1957-ча шерага кхаччалца, керда хьаьча гIишлонашка дIадаха ахча лаьрхIача 1904 миллиард сом да. Iалаьмате дукха я керда хьаяь металлургически, машинаш ю, мехкдаьттах тайп-тайпара хIамаш йоаха, химически, кхыйола заводаш, дукха яьй низбола электростанцеш, тIадувха а дуа а хIамаш деш йола тайп-тайпара йоккхий предприятеш, кIор а кхы лаьттах доалла руцкъа а доаха шахташ рудникаш, дахкаьд эзараш километраш керда машина а шоссейни а наькъаш, иштта яхкай газ а мехкдаьтта а дIауха турбаш, дукха яьй керда йоккхий городаш, болхлой поселкаш, хIаьта хьалха хиннараш йовзаргйоацаш чIоагIа тоаяьй, шеръяьй.

ЯхлагIча пятилетке кердача гIишлонашка дахийта лаьрхIар цхьа триллион гаргга сом ахча да. Цох 1956-чеи 1957-чеи шерашка дIадахар 400 миллиард сом да, из тIом хьалехьа мел хиннача пятилеткех дIадахачул дукхагIа да.

ТIехьарча хана, гIишлонашта аьшкбэтона хIамаш ярна, дунен тIа мел долча мехкел хьалхаяьннай Советски Союз. Цу гIулакхо дукха а чухьнахьа даьккхад гIишлонашка дIадодаш дола меттали хьуи.

Коммунистически партес промышленноста а хьалъеча гIишлонашта а деш дола доал эргадаьккха хувцаро а, хIаьта гIишлонаш дикагIеи дIабода мах кIезигагIа болаши ярах а, иштта гIишлоний кхыча гIулакхий хьакъехьа а, тIехьарча шерашка партеси правительствоси даьча соцамаша а чIоагIа айбаьб берригa боахам тоабара а гIишлонаш сихагIеи дикагIеи хьалъяра а болх.

Укх шера Советски Союзе керда гIишлонаш ярна 204,3 миллиард сом хьожадаьд. из да дахача шера хьожадаь хинначул 19,3 миллиард сом дукхагIа.

Доккхийча толамашца кхоачашбеш латт ССКП ЦК а СССР Министрий Совето а наха чубаха гIишлонаш яра хьакъехьа баь соцам. Укх шера болхлоштеи кхыча къахьегамхоштеи баха, планах е еза 61 миллион квадратни метр керда гIишлонаш. Уж 13 миллион квадратни метр дукхагIа я 1957 шера яьчарел. ГIишлоний болхлоша беча балха дикалга а, цу балха юкъера техника сиха дика тоаярга а ладийгIача, берригa Советски Союза къахьегамхой 10—12 шера чубахача цIеношца Iалашбе аьнна оттаяь план 9 шера кхоачашъюлургья.

Доккхий къахьегаман толамаш даьхад Нохч-ГIалгIай республикан гIишлоний къахьегамхоша а. Республикан столица Грозный вIаллатара а яц революци хилалехь хиннача. Укхаза дукха дика керда заводаш, фабрикаш, кхыйола боахаман гIишлонаш яьй, ерригa город хьалъйизай дукхаз вIаштIара даьча хозача дикача цIеноех, хоза тоаяьча паркаех, бешамех. Хьалха, хоттах низткъа мара саг дIаваха йишйоацаш хинна улицаш, асфальт йилла шаьръяьй, цIенъяьй, йистошка гаьнаш, зизаш дегIа хозъяьй. Дукха керда школаш, шиъ институт, клубаш, кинош, театраш, библиотекаш, читальнеш, кхыйола культурни учрежденеш яьй Грозне. Городе масса оагIорахьа ухаш автобусаш трамвайш я.

Иштта дукха дика боахаман а культуран а гIишлонаш яьй Советски хана Нохч-ГIалгIай республикан масса а йолча районе а.

Революци хилалехь Нохч-ГIалгIай республика йолча моттиге цхьа библиотекеи массехк кинои хиннадале хIанз 279 клуб, 396 библиотека 184 кино да. Советски хана бераш дешаш дагIа моттигаш 14-зза цамогаш болча наха дарбаш ду моттигаш 13-зза дукхагIа хиннай.

Укх хьалхарча ахшерара шоай декхараш дика кхоачашдаьд лохерча гIишлоний организацей коллективаша: № 12 йолча тресто, «Грознефтезаводстрой», «Кавэлектромонтаж» яхача треста Грознерча СМУ-с, «Стройтермоизоляци» яхача треста № 9 йолча СМУ-с, № 131 йолча строительно-монтажни поездо, иштта кхыяраша а.

Вай республике болх дика барца цIихеза ба: электросварщик нов. Быковская, экскаватора машинист нов. Шумило, штукатурка ераш нов. нов. Путыреваи Эскандыроваи, кирпишкаш хьалиоахаш йола нов. Плименова, шофер нов. Смолянц, каменщик нов. Федулова, тачкаш дIахухьаш йола нов. Ахматова, бетон еш вола нов. Нхьонев, дукха дхьоараш а.

Цхьабакъда цу дика ярашца боккъонца шоай болх вIашагIа ца боллар бахьан долаш, балха дисциплина эсала хиларах, ерригa а чура резерваш боккъонца нийс а яь, балха дIа ца яхийтарах, техникага дика болх ца баитарах, кхыдолча кхоачам боацарашца а лоаттабе беззача тайпара къовсам ца лоаттабар бахьан долаш планаш а шоай декхараш а кхоачаш ца деш йиса дукха гIишлоний предприятеш я. Ерригача Нохч-ГIалгIай республикан гIишлоний предприятеша 89 процент мара шоай план кхоачашъяьяц хьалхарча ах шера.

Доккхий толамаш даьхад вай Нохч-ГIалгIай республикан къахьегамхоша наха чубаха цIенош дарна а. Советски Iаьдал латтача хана, городашка наха чубаха даь цIенош 12-зза дукхагIа да цул хьалхагIа хиннарел. ТIехьарча 10 шера, Грозне наха чубаха деча цIеношта а, культурни гIишлонашта а, город тоаярна а дахийтар 700 миллион сом да. Дахача 1957-ча шера партен а правительствон а соцамаш кхоачаш деш а, шоай мехка цIабаьхкача нохчаштеи гIалгIаштеи чубаха моттигаш Iалашъеш а 62,5 эзар квадратни метр чубаха цIенош даьд вай республике, планах 51 эзар квадратни метр де дезача. Цул совгIа пачхьалкхен сесудан а гIишлонашта эшача материалий а новкъосталца республикан къахьегамхоша шоаш шоашта 17 эзар цIа даьд 530 эзар гаргга квадратни метр площадь а йолаш, царех 15.675 цIа юрташка даьд.

Укх шера Нохч-ГIалгIай республике, пачхьалкхен планах 130 миллион сом дахийта лаьрхIад наха чубаха деча цIеноштеи, культурни гIишлонаштеи. Хьалъе лаьрхIа я 14 школа, 2 больница, 6 берий учреждени, 2 бани, 3 клуб, хIаьта наха чубаха 65 эзар квадратни метр йолаш цIенош.

Iалаьмате доккхий сий дола декхараш латт гIишлоний болхлошта хьалхашка, хIаьта цар уж декхараш, коммунистически партен хьалхленца, доккхийча толамашца кхоачашдерг хиларах тешаш ба берригa а Советски Союза къахьегамхой.

Сий долча боккхача балха камаьхал яйла шун гIишлоний къахьегамхой!

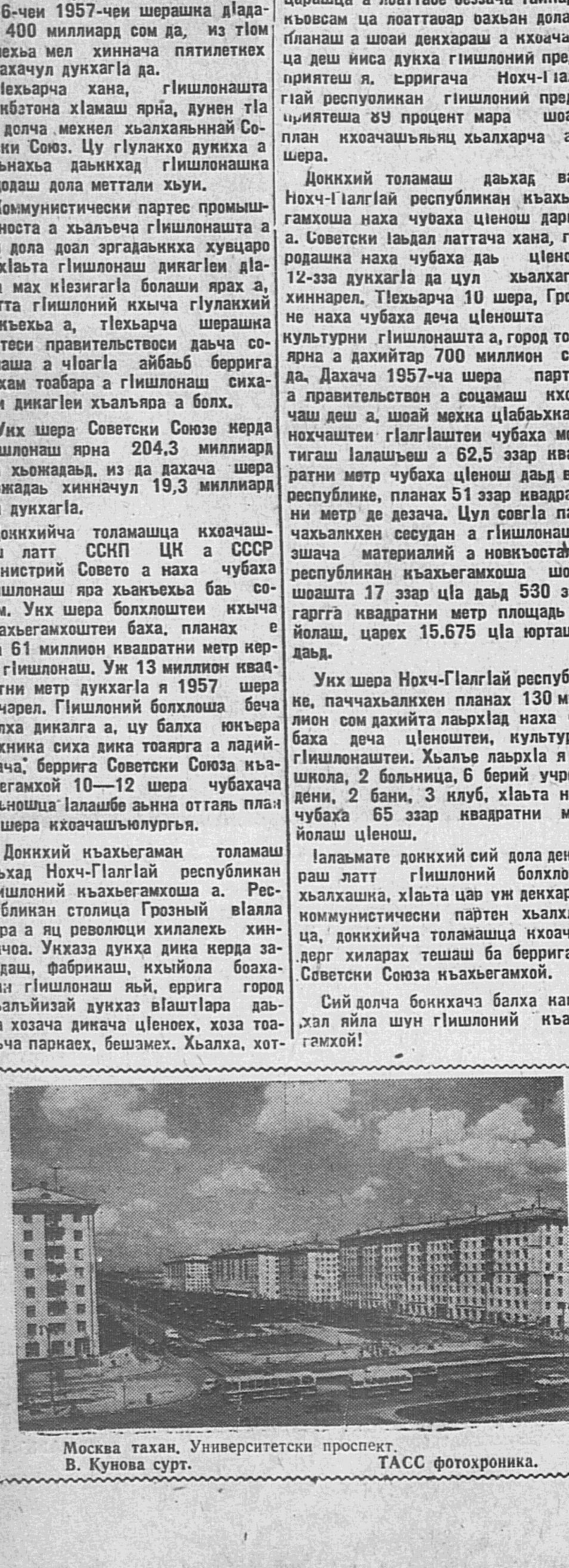

Москва тахан. Университетски проспект.
В. Кунова сурт. ТАСС фотохроника.

Нохч-ГIалгIай АССР-о ханал хьалха кхоачашъяьй пачхьалкхенга тха дохкара план

Нохч-ГIалгIай АССР-а юрта боахама къахьегамхоша ханал хьалха, 30-ча июле, 100,7 процент кхоачашъяьй шера йола пачхьалкхенга тха дохкара план. Планал совнагIа тха дохкилга ца социйташ дIахо хьош да.

Дитлъеи ахдитнъеи долча геттара дикача тхах 22,5 эзар центнер тха дIа а деннад дохка а дехкад — соахкарчул 1136 центнер дукхагIа хул из.

Шера йола план ханал хьалха кхоачашъелга хиннад жена тIера доаккха тха дукхагIа хилийтарца. Юккъера лаьрхIача республикерча колхозашка хIара устагIанна тIера 4,2 килограмм тха даьккхад — 1957-ча шера даьккхачул 900 грамм дукхагIа да из.

Шелковски фух дола жа леладеча совхозерча республике эггара хьалха латтача коллективо юккъера лаьрхIача хIара устагIанна тIера 6,7 килограмм дитнъигача тхан яьккхай. Цу совхозе хIара 100 гектар лаьттан тIара лаьрхIа 551 килограмм тхана яьккхай.

Шелковски районерча колхозаша хIара устагIанна тIера 4,9 килограмм тхана а яьккхай (юртбоахаман лаьтта хIара 100 гектара тIара лаьрхIа 429 килограмм хул из), хIаьта пачхьалкхенна тха дIадалара шера йола план 104 процент кхоачаш а яьй.

Наурски района юртбоахаман артелашкарча къахьегамхоша хIара устагIанна тIера 4,8 килограмм тхана а яьккхай, хIаьта пачхьалкхенна тха дIадалара шера йола план 114 процент кхоачаш а яьй.

Каргалински районерча «Красный пахарь» яхача колхозо юртбоахаман лаьтта хIара 100 гектар тIара лаьрхIа 539 килограмм дикача тхана яьккхай.

Силос дIайоллара план кхоачашъяьй Гудермесски районо

Юрта боахам сихха айбара даькъе Коммунистически партеси Советски правительствоси даь исторически соцамаш кхоачаш а деш Гудермесски районерча лаьттанца болх беш а хьайбаш кхоабаш а болча къахьегамхоша 7-ча августе 105 процент кхоачашъяьй шера лаьрхIа йола силос латтах йоллара план.

Шоай йола торонаш а лаьрхIа, совленна а дика доакъар Iалашде а гIерташ районерча юрта боахаман къахьегамхоша чIоагIа дегаш ураэтта къахьег моша доакъар хьокхаш. ХIара Iатта лаьрхIа 15 тоннал кIезигагIа йоацаш силос латтах йола, аьнна. шоаш тIайийцаь социалистически декхар ханал хьалха, 15-ча августе, кхоачашде оарцагIа баьнна ба уж.

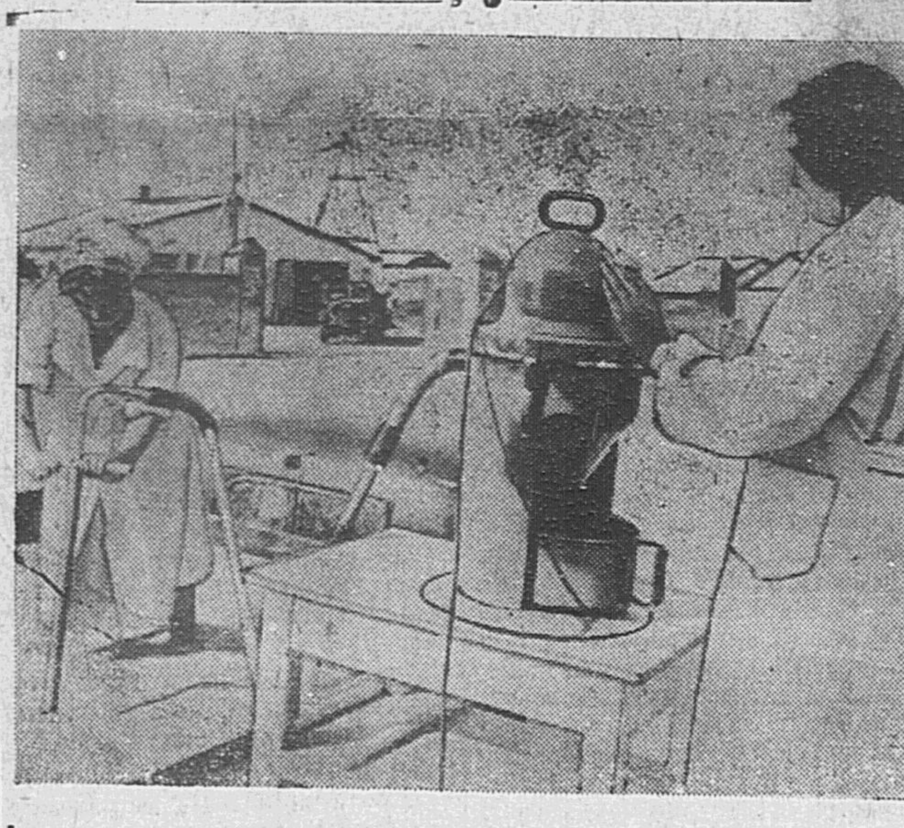

Ростовски область. Областа ялат дIаийдеча пункти болхлоша цун проба эцарна, керда дика конструкци йола — пневматически прибораш лелаю. Цу тайпарча приборо дуккха а аттагIа хулийт визировщицай къахьегам, цунца ялатий проба сихагIа эца йиш а хулийт.

Укх сурта тIа: Таганрогски мельнични комбината лабораторен заведующи Л. Губская (аьттехьара яр) визировщица Л. Луговскаяи кердача ялата проба эцаш боахк пневматически пробоотборникаца.

Сурт В. Турбина. Фотохроника ТАСС.

ЦIе байракхаш—дикагIчарна

Нохч-ГIалгIай экономически административни района Халкъа боахама Советои Нохч-ГIалгIай облсовпрофа президимои совнархоза предприятештеи стройкаштеи юкъе латтача социалистически яхьан 1958-ча шера шоллагIча квартала итогашка хьажа а хьажаь юхе йитай:

РСФСР-а Министрий Советеи ВЦСПС-еи карара-кара телаш йола ЦIе байракх Грозненски нефтемаслозавода коллективага. 97,5 эзар сома хьалхара преми а луш;

совнархозеи Нохч-ГIалгIай облсовпрофеи карара-кара телаш йола ЦIе байракх «Октябрьнефтан» нефтеуправленен шоллагIча промыслан коллективага, 15 эзар сома хьалхара преми а луш.

ШоллагIа йола моттигаш дIахьожаяьй:

Грозненски крекинг-завода коллективана, 127,5 эзар сома преми а луш;

совнархоза гIишлонаши гIишлоний материалаши еча управленен автотранспортни контора коллективана, 75 эзар сома преми а луш.

КхоалагIа йола моттигаш дIахьожаяьй:

Совнархоза гIишлонаши гIишлоний материалаши еча управленен подсобни предприятей контора коллективана, 35 эзар сома преми а луш;

«Малгобекнефтан» нефтеуправленен коллективана. 100 эзар сома преми а луш;

№ 7 йолча маслозавода коллективана, 7 эзар сома преми а луш.

Бийсан а тIехь силос кийчъю

Староюртовски совхоза шоллагIча отделенен къахьегамхой хьинаре дакъа лоацаш ба доакъар Iалашдара месячнике. Укх деношка суданка яха буц хьокхаш ба уж. Деш дола аргIаш ферманна юхxе ду. Доакъар хьокхаш болча тракториста Юнусовси бохлоша н.н. Умаевси Мукаевси денгара-денга тIехкхоачашъю нормаш.

Цу отделенен а совхоза кхыча отделений а къахьегамхой гIожа доакъар Iалашдаь а ца Iеш хьажкIех силос кийчъеш ба хIанз. Силос хьокхача комбайна комбайнера Якубовси, шофераша н.н. Джабраиловси Тимаевси кхыбарашеи са тессача денз юха бийса яххалца силос кийчъеш дIаувзаш болх бу. Силос йоллача дика болх бу н.н. Донбаевас, Джемиевас, Арсангириевс Эдилбиевс. ДIаелла яьннай 500 тонн гаргга силос.

Д. Эйзенхауэргеи, Г. Макмиллангеи, Ш. де Голльгеи, Н. С. Хрущевс яхьийта посланеш

США-си Англеси Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоалехьа лелаеча интервенцех лаьца жоп луш 5 августе посланеш яхьийтар СССР Министрий Совета Председатела Н. С. Хрущевс США-н президентага Д. Эйзенхауэрга, Великобританен Премьер-Министрага Г. Макмиллангa, Францен министрий Совета председателга Ш. де Голльга.

США-н президента Д. Эйзенхауэра посланена ше жоп луш Н. С. Хрущевс белгалдоаккх, ООН-а Генеральни секретарь Хаммаршельд юкъе а волаш, пхе пачхьалкхен — СССР-еи, США-ни, Англени, Францени, Индени — правительствашта кертелаттарий совещани вIашагIтохара хьакъехьа йола советски предложенеш е США-н Президента а, е Великобританен Премьер-Министра Г. Макмиллана а тIаэца мегаргйолаш ца лархIар шийна халахетилга. Иштта долча хьалашка, белгалдоаккх Н. С. Хрущевс, Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоалехьа машар IалашбарнеI чIоагIбарнеи дIахо а шийниз кхоачар динза дарг ца хилар лоархI Советски правительствос. Агресси дIаяккхарна данза дардоацар сихагIа дар духьа Советски Союза Правительствос указани еннай ООН-ерча шийн викалга Ливанера США-а эскараши Иорданера Великобретанен эскараши арадахара хьакъехьа дола дош дувцарна ООН-а Генеральни Ассамблея чрезвычайни сесси гулъелга деха, аьнна.

Советски правительство, йоах послане тIа, йоккхий пачхьалкхенаш санна кагий яраш а чуйоагIаш йолча Генеральни Ассамблее из дош дувцаро США-си Англеси Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоалехьа леладу гIулакхаш бахьан долаш тIакхоллабенна тIема кхерам дIабаккхарна бола никъ лаха йиш хулийтарг хиларах а цу районе сатем отторг хиларах а тешаш я.

Лаккхача боарамехьа пачхьалкхений деятелий совещани вIашагIтохара хьакъехьарча дешах лаьца Н. С. Хрущевс йоах: тхо тийша да, хьалхагIа оаха яьхха викалаш юкъе а болаш лаккхача боарамехьа вIашагIтехача совещанес, берригача цунца дакъа лоацаш бараша низ тIабохийташ хуле, «шийла тIом» дIабаккхарна новкъостал дерг хиларах а бIайха тIом хулийтарг ца хиларах а. Эггара лакхехьарча боарамера совещани сихха вIашагIтохилга, йоах Н. С. Хрущевс, йоккхий а катий а мел йолча пачхьалкхенашта хьашт долаш да.

СССР Министрий Совета Председатела Н. С. Хрущевс белгалду, хIанз йолча ООН-а Кхерамзен Советах, США-с низ бар бахьан долаш, дукхагIча даькъе НАТО-на, багдадски пактана, СЕАТО-на юкъе доагIача мехкех латташ йола а законах волча сийлахь-йоккхача Китайски Халкъа Республикан викала моттиг политически дакъан Чан-Кай-Ше викало дIалаьца йола а ший тайпара комитет хиннилга. Цу тайпара, Кхерамзен Совет доалера йоалаш а дерригача дунен тIа машар Iалашбарна новкъостал дергдолаш йола цхьаккха а решени Американ ВIашагIкхийттача Штатий лоIамах доацаш тIаэца цун йиш йоацаш а дола хьалэттад.

Халкъа Китай ца лархIара политика, йоах Советски правительствонна керте латтачо Д. Эйзенхауэрга ше яхьийтача послане тIа—хьакъалца доацаш гIулакх да. Кхерамзен Совети ООН-и машари Кхерамзеи Iалашдара гIулакха цу организацен Уставо яхача тайпара бизза маьха пайда луш йола орган хила йиш яц КНР юкъе йоацаш.

Американски эскараш Ливанеи английски эскараш Иорданеи чудигар, йоах Н. С. Хрущевс, дерригача дунено боккъонца йола агресси лархIар нийса да. Кхычахьарча агрессех кхерам бар Ливана, яхаш, дийца хабараш ООН-а наблюдателаша яьча шин доклад харц даьд. ГIулакх иштта латташ хилча, йоах Н. С. Хрущевс, тхо кхетац, арбитреи судахочуни доал шийга а ийца, кхычахьара агресси хиннаяр Ливане яхаш, малагIча боккъонах дувцаш я США-н правительство.

Н. С. Хрущевс белгалду, кхычахьара агресси яр, яхаш, США-н президента дувцараш кIал лард йоацаш хилар, США-си Англеси Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоалехьа боккъонца лелаеча агрессена тIера уйла цар тувлаеш хилар а.

ВIашагIкхийттача Къамий Организации Кхерамзен Совети, йоах Н. С. Хрущевс, дунен мехкашта юкъе эшаш органаш я, хIаьта машар безаш долча халкъашта дагалаттараш кхоачащдеш хила а еза уж. Бакъда, США-н правительствос, керттера моттиг США-га йолаш йолча тIема блокашта юкъе доагIча мехкий викалашка гIолла духхьал шийна цхьаннена болча аьттонгахьа ерзаяьй Кхерамзен Совет. ХIанз йолаш йола состав а йолаш, Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоалехьарча хьалах долча дешах бакъдар соцаде йиш йолаш яц Кхерамзен Совет.

Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоалехьарча хьалах лаьца, Советски Союза правительствонна керте латтачо йоах, цу районера дов даржара а дикъдалара а кхерам дIабаланза ба, Иракски Республиканнеи Iарбий вокх мехкаштеи тIера кхерам а дIабаьннабац. Н. С. Хрущевс, йоах, хIанз а арадаьхадац Ливанереи Иорданереи интервентий эскараш. Цу районе кхы тIа ух кхыча мехкашкара керда эскараш, багдадски пактана юкъедоагIача мехкашка деш керда тIема балхаш да.

Советски правительствос лоархI, йоах Н. С. Хрущевс, мамогга тоаде деза массадолча мехкашкарча пачхьалкхений деятелашта юкъера гIулакхаш а бувзамаш а. Оаха къаьстта боккха лоархIам бу ужжамо долча гIулакхий.

Д. Эйзенхауэрга ше йохьийта послани йистейоалача белгалдир Н. С. Хрущевс, ООН-на Генеральни Ассамблея чрезвычайни сесси гулъярах йола предложени США-н правительствос хьаллоацаргхиларах ше тешаш хилар. Цунах кхохкам кIаьдбарна доккха гIулакх а хургдар, хIаьта лакхехьара бараш вIашагIкхетарна йола кийчо а ергьяр цо.

Великобретанен Премьер-Министарга Г. Макмилланеи Французски республикан министрий Совета председателага Ш. де Голльгеи ше яхьийтача посланеш тIа Н. С. Хрущевс дIахойт цу державай правительствашта кертеллатарашка ООН-а Генеральни Ассамблея чрезвычайни сесси гулъярах лаьца Советски правительствос яь предложени.

Великобретанени Францени правительстваша советски предложени хьаллоацарг хиларга догдоах посланеша.

(ТАСС).

МагIалбик йилла 25 шу дизара сийна

«Малгобекнефть» яхача мехкдаьттан промыслови управленен машинникъ дукха дIаьха бац. Моздокера МагIалбике производствана эша хIамаши оборудовании кхухь цу наькъ тIа тIолла. Цул совгIа доккха новкъостал ду цо городерча предприятешкара, учрежденешкара болхлой дIа-юха кхувлаш. МагIалбик йилла 25 шу дизара сийна яьркача социалистически яхье доккхий толамаш даьхад машин-наькъа болхлоша. Кир дIа-юха яхьара ворхI бетта йола план 101,5 процентни нах дIа-юха кхувлара план 102,3 проценти кхоачашъяьй, балхах дIабодамах лохбарца 70 эзар сом ахча кхоадаьд. Паровозий машинистий нн. Рудакова, Харитонова, Кучеренкон, Василенкон бригадаша 30 тонн совгIа коача доагам кходаьд. Машин-наькъа ерригача коллективо кходаьча мазутаца цхьан бетта болх бе йиш я.

Дика болх бу Прозоров керте волча никъ тоабеча бригадо. ХIара дийнахьа 140 процент кхоачашъю цо шийн балха норма. Движенцашта юкъе дика болх беш я диспетчера Анидалова.

Боккъонца шийн графиках поездаш а лелаеш кир а пассажираш а дIа-юха кхувлара план хIара дийнахьа 110—115 процент кхоачашъю цо.

И. АПУРИН.

Украинас ханал хьалха кхоачашъяьй ялаташ кийчдара план

Украински ССР юрта боахама болхлоша ханал хьалха, пхелагIча августе, 103 процент кхоачашъяьй ялаташ эцараи дIадалараи йола пачхьалкхен план (хьажкIаш йоацаш). Заготовительни пунктaшка кхаьчад 414 миллион пунт ялат, цу даькъе 351 миллион пунт дукхагIа кIа а долаш.

Планал совгIа 75 миллион пунт ялат дохка лаьрхIад республикерча колхозаша. ХьажкIаш а тIехьа пачхьалкхенга кхоачаргда 525 миллион пунт ялат — соахкарчул 87 миллион дукхагIа.

Кабола ялаташ чуийца даьннад 10—12 дийнахьа. Цунна новкъостал дир ялаташ раздельни хьакхара способ шерра юкъейоалаяро. Дукхача областешка раздельни способах хьакхаьд 70—80 процент ялат.

Цу тIулакхо доа ца деш дитад миллионаш пунт ялата, хIаьта ялаташ кийчдар чIоагIа сих а даьд. Республикан колхозашеи совхозашеи бизза кхоачам баьб шоашта фуна. ДIаоттаеш латт страховойи фуражни фондаш, къахьегама деноех колхозхошта доагIа ялат дIалуш латт. (ТАСС).

Хими халкъа боахама гIулакх деш я

Грузински ССР. Руставски азотнотукови завода коллектив йоланнай 1958-1965 шерашка кхоачашъе лаьрхIача плана болх бе. Цу планах лаьрхIа да аммиак яккхар 2,6-за айде, минеральни лаьтта тоаду хIамаш — шозза совгIа дукхагIа арахецилга.

Дукха ха йоаццаш руставски химикаша караййцар керда продукци — ца талхаш дола селитра арахецар. Из селитра вокхарел аттагIа да леладеш. Иштта арахийца я аммиачни селитра опытни парти.

Укх сурта тIа: Аммиачни производстван цхьан цехе. Машинист Г. Чипашвилии аьрдехьара вар), мастера помощник М. Цабуташвилии компрессора давлени нийсъеш боахк.

Сурт Г. Вахтангадзе. Фотохроника ТАСС.

АргIаш дара прогрессивни хьисап

Шалински района Джалкински совхоза пхелагIча отделенен болхлоша, НГIАССР Лакхехьарча Совета депутат Мусхаджиев Салмани тракторни бригадан бригадир Мусалиев Джунаиди хьалха а болаш доакъар кийчдарна шоаш тIайийца декхараш кхоачашдарна къовсам лелабеш, балха юкъе дехьад чана аргIаш дара блочный хьисап. Цу прогрессивни хьисапаца цхьан дийнахь 100—120 тонна аргIаш ду цар. Цунца ча доккхийча аргIашка вIашта детт, ца талхаш дукхача хана а улл.

Колхозаштеи совхозаштеи пайдана да блокаца аргIаш дара хьисап. Блочни хьисапаца бэлх баро «СТУ-07» яхача стогометатело чул 2,5-зза къахьегам кIезигагIа хулийт, хIаьта кранаца болх беча стогометатело чул диаза кIезигагIа хулийт къахьегам. Цунца, 5 саго стогометаталца дийнахь 40 тонна аргIаш ду, хIаьта блочни хьисапаца 6 саго дийнахь 120 тонна аргIаш ду.

Наха шоаш болх беш аргIаш дечул 8-10-за дукхагIа да блочни хьисапера аргIаш деш болх барах къахьегамах хьахур. Совхоза цу отделене аргIаш деш, укх тайпара нийсбаьбар болхлой. АргIа тIа кхо саг вар, сеткана юхе ча дIанийсдеш цхьа саг, ши трактористи ДТ-54 яхача трактора тIа цаIи «Беларусь» яхача трактора тIа шоллагIа вари.

Планал совгIа йол кийчъеш латт

Совнархоза кхачан промышленноста управлене гIожа доакъар кийчдеш 7 бетта лелабаьча балха итогаш яьй.

Цу балха хьалхле лелаеш ба Калиновски совхоза къахьегамхой. Цар шоай 9,800 центнер мара планах кийчъе ца езача, 12130 центнер ше тIайоалаш яр а дIайийнар а буц юкъе йолаш йол кийчъяьй. Йол кийчъеш шера йола план кхоачашъярна гаргга гIертаб Ассински совхозера къахьегамхой а.

БIаьш центнераш йол декхарал совгIа Iана хьайбашта Iалашъяьй районашта юкъерча Шелковски заготовительни конторо.

Партийни вахар

МагIалбикан партактив

Укх шера 5-ча августе МагIалбика района партийни актив хилар.

Партийни активо дийцар юрта боахама производство лелаяр районе мишта лел.

Активе доклад яьча ССКП МагIалбика горкома секретара нэв. Тебоев Тархана белгалдир ССКП ЦК февральски Пленумо баь соцам кхоачашбаро хIанзе а дика пайда луш хилар кьагучадаьннилга. МТС-аш эргаяхаро гIо дир колхозерча къахьегамхой инициатива дегIа йоалаярна, машинехи тракторехи дикагIа пайда эцарна, кхашкара бIаьстан балхаш лоацагIча хана а дикагIа а чакхдахарна.

ДIадахача шерарчул лоархIам боллаш дикагIа гIулакх дир хьажкIашта а кхыча культурашта а.

Из гуш да районерча «Кавказ» яхача колхоза балхага хьажача. ССКП ЦК февральски Пленум хинначул тIехьагIа колхозо МТС-ра ийцар 24 трактор, 12 ялат чуэца комбайн, кхы дуккха а кхашка балхаш ду машинаш а инвентарь а. ХIанз колхозага 24 совгIа автомашина я. Колхозе хьачубаьхкар дуккха а механизатораш.

Дикача дас санна техниках пайда а эцаш политически а къахьегама а уйла лакхъяларца агротехнически дикагIча хана чакхдаьхар бIаьстан кхашкара балхаш, массане а цхьана хьинаре къовсам лоаттабир оасарах ялаташ цIендеш, гурахьа дийна ялаташ дика хьувкъийтар. Цудухьа торо хилар ялат паччахьалкхенга дэхкара план 142 процент кхоачашъе. Колхозникашта трудоденах аванс лаьрхIа 3 килограмм кIа, 0,5 килограмм мукх, 0,2 килограмм борц, 4 сом ахча лу.

ХIанз социалистически экономика дегIаярца, къаьстта МТС-аш эргаяхарца колхозий вахара юкъе хувцамаш хиларца юртбоахаман продукташ кийчъяра система кердача экономически хьало дIадехар кхоачашдеш яц. Цудухьа партеси правительствоси лаьрхIад 1958 шера июла бетта дена колхозаш паччахьалкхенна дIатела обязательни поставкаш дIа а яьха массанена а цаI йола паччахьалкхен закупкаш яра система эттаяр. Цу системас Iалашду колхозий юкъара боахам дегIабоалабелга. Масала, «Кавказ» яхача колхозо дIадахача шера паччахьалкхенна дIачуденна а дехка а 17500 центнер ялат дар, цох делар 325989 сом ахча, хIанз болча маьхах цунна лургдар 667196 сом ахча.

Колхозо укх шера ялат а кхыйола юртбоахама продукташ а дIадахача шера енначул дукхагIа паччахьалкхенга дIачулургйолга лаьрхIача къаьстта белгалдоалаш хьагуш да вай партен Центральни Комитет юрта боахам дегIабара, кхашка болх беш болча къахьегамхой вахара хьал айдара йоакхо еш хилар.

Докладчико белгалдаьча тайпара МагIалбика районе укх шера сэахкарчул дукхагIа дIадийнад ялаташ. Царна гIулакх делга дикагIа леладаьд, цу балха доккха новкъостал даьд города парторганизацеша.

Цхьабакъда, докладчико а пренеех къамаьлаш даьчар а юрта боахама производствера дуккха а кхоачамбоацараш дийцар.

Районе, къаьстта «Ингушски» совхозе техниках бизза пайда эцац, ялаташ чуэца доладелча ремонт во яь хиларах машинашта кхашка ремонт е езаш моттигаш хилар, районэ хIанз а кхоачашъяь яц паччахьалкхенга ялаташ дохкара план, районе геттара во лел оалхазараш леладелга, «Ингушски» совхозерча кулгалхоша доал во дарах Iалаьмате дукха оалхазараш дайнад, оалхазараш леладара план кхоачаш ца яра кхерам болаш я, йоагIаш йола терко яц бешамаши баьца даарий огородаши лелаярна.

Районе мела лел пэжнивни ялаташ дIадер.

Хьайбашта доакъар кийчдара эггара бехктокхамера ха я хIанз латтар. Партактиве къамаьлаш даьраша яьхача тайпара цу гIулакха кIезига терко ю «Ингушски» совхозе а «Кавказ» яхача колхозе а. 4-ча июле «Ингушски» совхозе кийчъе езача 7743 тонн аьлах 2171 тонн мара кийчъяь яц. 11 400 тонн силос чуйолла езача 430 тонн мара чуелла яц, дукха дикагIа дац гIулакхаш «Кавказ» яхача колхозе а.

Партактиве къамаьл даьча ССКП Нохч-ГIалгIай эбкома секретаро нов. О. А. Чахкиевс района юрта боахам лелабарна дола кхоачамбоацараш белгал а даьха МагIалбика партийни организаценна хьалхашка цо кхоачашданза даргдоаца декхараш оттадир, уж кхоачашдарна наькъаш а дийцар.

Партактиво тIаийцача соцам тIа белгалдир юртбоахама шу толамца чакхдаккхара де дезараш.

Грозненски района партийни активера

Укх деношка Грозненски районе хиннача партийни активе Нохч-ГIалгIай АССР-а обкома III пленума яь решенеш ювцаш доклад йир партен райкома секретаро нов. Филипповс.

Докладчико ший къамаьлаца белгалдаьккхар лаьтта ха хала хинная а Грозненски районерча къахьегамхоша ший ханнахьа ялат чуэцара а из паччахьалкхенна дIадалара а план тIехкхоачашъяр. Планах 5850 тонн мара фийг бола ялат дIадалаца дезача, районо дIаденнад 10714 тонн (хьажкIаш йоацаш), хьайбай продукцеш дIалуш а районерча къахьегамхоша ах шера йоагIа план ханал хьалха кхоачашъяьй.

ССКП ЦК июньски Пленумо баьча соцамо чIоагIа паргIата баьхаб юртбоахама къахьегамхой, — йоах докладчико. ХIанз царна чIоагIа пайдане да паччахьалкхенга ялат, дулх, шура, баьца дааращ дохкар.

Цхьабакъда дукхача боахамашка юртбоахама продукцеш паччахьалкхенга йохкар во вIашагIделла леладу. Из во вIашагIделла леладелга хьахьокх Ленина цIерахча, «Советская Россия» яхача колхозашка лелача балхаша. Грозненски шурий совхозе хIара Iаттагара йоаккха шура дIадахача шера яьккхачул кIезигагIа яккхаро. Ленина цIерахча колхозе из кIезигъеннай 102 килограмм, «Советская Россия» яхача колхозе 293 килограмм.

Иштта районе во леладеш да коатIара оалхазараш дебара гIулакх а. БIаьсти из болх дика лелабарах карара-кара телаш йола ЦIе байракх еннаяр района, хIанз тIехьарча хана районе из болх во лелабарах дIаяьккхай.

Докладчико а пренеех къамаьлаш даьчар а района боахаме оалхазараш, дукхагIа дебар чIоагIа уйла тIаяхийта дийцар. 1959-ча шера районе лаьрхIа да колхозашка ах миллион боабашкаш лелае аьнна. Цу гIулакха эша база районе а Ермоловски оалхазарий совхозе а йолаш я.

Пренеех къамаьлаш даьчар белгалдаьккхар Грозненски районера къахьегамхой города мехкдаьттанхошта дика дулх, баьца дааращ, сомаш луш Iалашбе декхарийла болга.

Активе хиннараша къаьстта белгалдаьккхар районе хьайбашта Iанна эшаш дола доакъар кийчдар во лелилга.

Районе гIишлош хьалъяра гIулакх кхоачамбоацаш леладелга а, шоашта цIенош деш боахкача наха яла гIишлошъю материалаш йоацилга а, моттигерча материалех кIезига пайда эцилга а дийцар собране.

Собрани йистейолаш къамаьл даьча ССКП Нохч-ГIалгIай обкома бюрон члена нов. Шепелевс района хьалхашка латта доккхий декхараш ший ханнахьа кхоачашде дезилга а, уж кхоачашде йиш царга хилар а белгалдаьккхар.

Районни партийни активе гулбеннараша чIоагIа раьза болаш могабир ССКП ЦК июньски Пленумо баь соцам.

А. КУИМОВ.

Дийнде деза ферман хинна сий

Сунженски района «ЦIеча Эскара» цIерахча колхоза шурий-товарни ферма районе меттел республике а хьалха латташ хинна дукха ха яц. Хьайбаш хьалха хиннараш да хIанз а, хIаьта хьайбай продуктивность лакхъярна эша торонаш хьалхарча шерашка хиннарел дикагIа а я, цхьабакъда, фермо хьалхле дIахийцай — дуккха кIезигагIа йоах шура. Укх шерах хьалхарча ялх бетта, соахка цу ханна яьккха хинначул 9 тонн кIезигагIа яьккхай совхозе шура. Кхы тIа а лохлуш латт из.

Тайп-тайпара «теореш» дагалувц артела кулгалхошеи специалисташеи цунна бахьан доаладе гIерташ. Iай, доахан сов дерстаь хиларца кIезига лу шура, йоахар цар, хIанз, йоачаш бахьан долаш кIезигъенний, йоах.

Бахьанаш уж дац. Колхоза специалисташеи кулгалхошеи цу лоархIамеча гIулакхий терко кIезига еш хилар да, из болх тIехьабисара бахьанаш.

ХIара шера лоамий даьгIенашка даза ухийт хьайбаш. Бакъда, царна гIулакх деча наха эшачун терко яьяц хIанзалца саго. Колхозникаша йоах, хIанзчул пхи шу хьалха правленес соцам баьбар хьайбашта цига баьаш еи, болхлошта са лаIа помещенеш еи, аьнна. Бакъда, хIанзолца хьадаь хIама дац цунах. Нах зIами гача вагоналга чу хьувз доахан йIайхача а догIа делхача а хана, тIа кхоалле йоацаш да. Иштта еш йола «йоакхо» бахьан долаш йоачаш лаьттача хана дикка лохделар шура яккхар. Июль бетта хьалхарча декадах н. Агачева зоотехник йолча Iул тIа ден-буси йоаккха шура 1260 килограмм хулар, хIаьта йоачан эттача хана 928 килограммага кхоачаш лохъелар из. Иштта гIулакх да, Кондрашева зоотехник йолча Iул тIа а.

— Де хIама дац, — йоах цо, — догIан болх ба из. Iоделхача догIанна кIал деттар доахан, цу тIа а, цхьадараш ца детташ а дутар, хIаьта дийттарашкара а еррига Iояккхацар шура.

Кхоалле ца хилар йоачан йолча хана зе даь Iац хьайбашта. БIайхача маьлхо ца дуташ дIа-юха удаш ди дIа хьо доахана, из бахьан долаш меца дус. Кхоаленна кIал, Iийне латташ хилча цар, шоашта диллаь моша доакъар хьеккхаь дуаргдар.

Хьайбаш леладеча наьха цига баха йоацча тороно каст-каста хувцийт доаркаш, ферма тIа балха баха тигац наха. Балхара дIаваьннача дуккха болх баьча сага когаметта вIалла хьайбашца болх ца баь къона болхлой ухийт. Ферма тIа йолча 20 доярках болх бу шишша-кхоккха шу долаш ворхI саг мара яц, вожаш керда нах ба. Хала бола доярка болх ца ховш а ца безаш а бола нах ухийт каст-каста ферма балха тIа.

— ХIанз а ба, дIабаьха дуккха ха хила езаш бола доаркаш болх беш, йоах ферман заведующе н. Скориковс, — дIаоттабе нах баларе сиха дIабоахаргбар уж, пайда хIаьта а бац цар.

Цхьаболча доаркай болх хинна Iац ферме пайда ца лур. Цхьабола специалисташ а ба пайда боацаш болх беш. Колхоза керттера зоотехник нов. Чечин тессаь дитаь ва хьайбай боахама йоакхо елга. Ферма тIара зоотехнически учет Iалаьмате воча хьал тIа я. Хьайбай учет йолча книга тIа яздаь дац маца малагIа етт баьхкаб, маца бугIе бига беза. Цудухьа малагIа етт маца бахкаргба ховш дац. ХIанзолца е хинна а, е хIанз йолаш а яц доаханна искусственни осеменени яра метод. Из ца хилча дикагIа дола хьайбаш доладе а, цунца боахам шербе а вIаштIехьа дац хIанзарча хана.

— Массанахьа хьежаь валац, — йоах зоотехника нов. Кондрашевас, — доахан дукха да, 270 етт ба тхога.

Доаркаша а Iунаша а теркал дац доахан бугIе лелар, концентраташца уж ца кхоабаш хилча массехк дийнахьа хий ца дахьаш хилча оарцагIа балац.

Колхоза специалисташка е болх байта беза е уж дIа а баьха, болх булургбола нах оттабе беза. ДIахо садетта йиш йолаш дац дукха ха йоаццаш республике хьалхара моттиг лелаеш хинна ферма иштта тIехьайисар.

А. ЗИМАРИН.

Планал совнагIа 430 тонн

Мамотта дукхагIа Даьхонна мехкдаьтта даларна шерра социалистически яхь а йоаржаяь, керда, доккхий толамаш доахаш ба МагIалбикера нефтяникаш. ТIагIертта чIоагIа къахьегаш я укх деношка орден лелаеча хьалхарча промысла йиъла-гIча бригадан коллектив. Цу бригаданна кулгалдеш ва Тхостов.

МагIалбикера мехкдаьтта даккха доладелча денз 25 шу дузача денга планал совгIа 340 тонн мехкдаьтта даккха аьнна, шоаш тIаийца социалистически декхараш кхоачашде гIерташ, шоай болх тIатIа тоа а беш, зIамига а йоккха а мел йолча торонех пайда эцаш ба бригадацара мехкдаьтта доаккхараш.

Иштта дика къахьегаш коллективо баьча балхах даьнна беркат гучахь да — планал совгIа даьккхача мехкдаьттан 430 тонн Iоэтай бригадан счета тIа хIанзолехь а.

ШоллагIча бригада коллективаца социалистически яхь а лелаеш, дика балха толамаш доахаш я цхьоалагIча промыслан шоллагIа йолча бригадан коллектив а. МагIалбикан 25 шу дузача дега планал совгIа 150 тонн мехкдаьтта дала декхар тIаийца ба уж.

Дика а сиха а ю гIишлош

Моторист Тесаев Адам

131-ча гIишлони-монтажни поезда коллективо болх беш яр йоккха участок я. Дуккха даьд сий дола балхаш машин-наькъа тIарча гIишлошъераша тIеххьарча шерашка. Цар хьалъяьй Грозне машин-наькъа болхлой больница, Слепцовске керда вокзал, эргаяьккха тоаеш латт машин-наькъа болхлой Грознера культуран Дворец. Грозненски отделенен берригача наькътIа, станцешка, разъездашка балхаш деш гу гIишлошъераш.

Цу наха юкъе дика сий долаш я туркмен Мамедов Нурджан бригадир вола лаьтта оахкарий бригада. Дика къахьегаш ба цу бригадацара болхлой нохчо Тесаев Адам, плотник Борисов Григорий, моторист Зуев Михаил, кхы дуккха а бараш.

Бригадир ше гIишлошъерий коллективаца болх беш вола вурийттталагIа шу да. Цу хана чухь ший балха бокъонца вола говзанч ше хилар хьахьекхад цо. Шоашка дIабенна болх дика бе а, шоай професси дукха еза а Iомабу цо болхлой.

— Тесаев Адам тхо долча болх бе Iаьржача балха тIа вера, — йоах мастера Демонов Петр Тихоновича, — бакъда, Казахстане тракторист-м хиннавар из, хIаьта а, тхога цунна бала из болх бацар. Iаьржа болх бергбац аз аланзар Адама. ТIехьагIа, гIишлошъерий специальность Iомае безам хиннача цо Iомайир из.

Мамедов Нурджана бригада Слепцовске вокзал еш йоаллар. Ханал хьалха хьалъяь яккха езаш яр из. Кхоачам хиллал бацар болхлой. Плотника Борисов Григоре, аьлар Тесаевга:

— Адам! — Iалаьмате дукха да вай плотникий балхаш. Хьона ховргдацар-хьох дагарца болх бе?

— ХIана ховргдац из, — аьлар Адама. — Дуккха даьд аз цIагIа плотника балхаш, укхаза а бубала мег сона из. Инструмент йий?

— Мишта яц из! — аьлар Борисовс.

— ХIаьта, хьаала Iа фу де деза, мичара волавала веза.

— ХIанз подмосткаш кийчъе, тIаккха опалубка е волалургва хьо...

Волавелар Тесаев плотника болх бе. Дикача плотникал вогIа янзар цо подмосткаш, опалубка.

Премыкание яхача разъезде дIаяхар Мамедова бригада цигара. Насосни хьалъеши трансформаторни подстанци юллаши боахк уж цига. Шортта я цига механизмаш. Царна юкъе я бетономешалка а. Дукха хьийжар Адам гIишлошъерашта раствор кийчъеча цу механизма балхага. ШоллагIа специальность Iомае лаьрхIача цо мотористага Зуевга аьлар:

— Михаил, моторист хила новкъостал де сона, хьа професси Iомае безам бар са, чIоагIа дукха езаеннай сона из.

— Езаеннаяле ираз долаш хийла хьа из, аьнна цунна жоп а денна, Адама ший болх хьеха волавелар из. Цо хьехачунга дика ладувгIаш, механизмах цо безаме деттача кулгашка хьожаш, мотор мишта болаболийт а, цо болх мишта бу а теркалдеш вар Адам. Дукха ха ялалехьа. испытани е сона, аьлар, цо. Экзамен хьаттар цунга механика Афанасьев Алексей Семеновича.

Дерригача хаттарашта дика жопаш делар Адама.

— Дика Iомабаьб Iа керда болх, —аьлар механика, — цу специальностах бергба Iа болх.

ХIанз моторист ва Тесаев Адам. Болх сецаь ца латтийташи брак йоацаши материалаца Iалашбу Адама гIишлошъераш. Тахан гIишлошъерий дийнахьа, ший цIей долча дийнахьа Тесаев Адам гIадваха ва, гIишлошъерий юкъарча коталонца ший къахьегама дакъа хиларах.

ВОРОНИН С.

Ахьмад Ведзижев

Хаттар дар

Кирпишка тIа кирпишк юллаш,
Говзанчаш бар гIишло еш.
Хаттар дир аз алар дехаш,
Сенна деш да уж цIенош.
ВоккхагI волчо вела къежаш,
Са хаттара жоп делар:
— Укхчу хургда бераш дешаш,
Iилма Iомош — цо аьлар.
Селхан хиннар, кхоана хургдар,
Царна укхчу довзаргда.
Халкъо тахан кхоллаш мел дар
Шоашта долга дIаховргда.
Мехка доал шой кара ийца,
Хьа бер, са бер оттаргда,
Коммунизмах шоашка дийцар,
Хьинарлийца кхоачашде.
Кирпишка тIа кирпишк юллаш,
Говзанчаш гIишло еш бар.
Сона хайра ираз долаш,
Хьалкхуврдолга хьо са бер.

ГIишлошъерий ден сийна

«Старогрознефть» яхача мехкдаьттан промыслови управленен гIишлони-монтажни цеха коллектив доккхий толамаш доахаш накъа йоагIа «гIишлошъерий денна».

Бурув теха яьнача скважинашта оборудовани оттаяь а ца Iеш, вышкаш хьалъеш, тайп-тайпара турбаш ехкаш, нефтяникашта чуIе цIенош деш къахьегаш ба цехера болхлой. Укх шера 66 нефтяника квартираш лургья. Царех 6 саго «гIишлонашъерий ди» тIаккхоачашехьа хьаэцаргъя квартираш.

ГIишлошъерий ден сийна 4,28 квадратни метр хулаш йола тховна тIаехка плиташ е йолаяьй коллективо. Из тайпа йола цхьа плита хьаеш хилча цунах дIабода мах духьала арматурни аьшк кходарах 8 соми 32 кепиги чухьнахьа хургба хIара плитах. Дуккха ахча кходайт цу гIулакхо.

«ГIишлошъерий денна» хетадаь коллектива совгIат да из.

А. ТЫЩЕНКО.

Болгарски методах

Колхоза кирпишкий заводера фоторепортаж

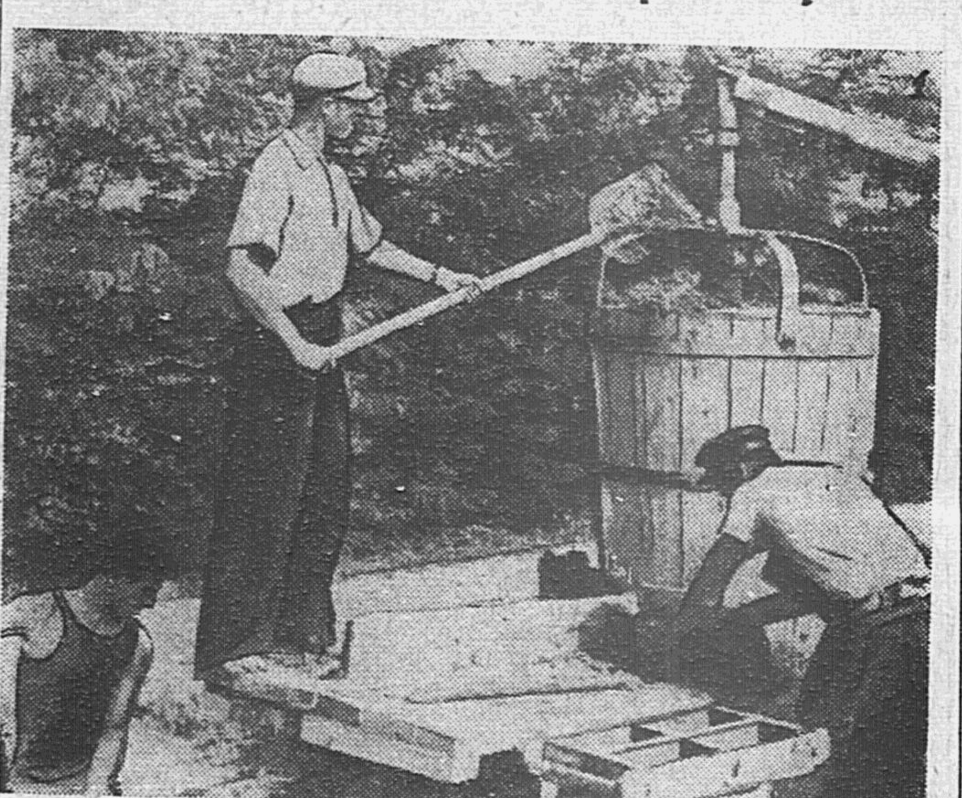

Вай республикерча городашкеи юрташкеи дукха хьалдеш латт цIенош, больницаш, школаш, клубаш. Цlабаьхка, дукха нохчийи гIалгIайи ба шоашта цIенош деш.

Уж еррига а гIишлош хьалъе дукха кирпишк эш. Кирпишк ца тоъар бахьан долаш дукха моттигаш нийслу цIенош хьалдаь дала деза ха тIехьа ювлаш. Къаьстта дукха кирпишк еза юрта гIишлошъерашта, хIана аьлча дукхача колхозийи совхозийи шоай кирпишк ю заводаш яц.

Цу гIулакха шоашта аьттув баьккхаб Краснодарски краярча новатораша. Болгарски методах кирпишк е а ятта а болабеннаб уж. Iалаьмате овсаре да цу методах кирпишк елга: бийда кирпишк хьаяьчул тIехьагIа дахчан а кIора а отходашца ятта йиш я из.

Дукха ха йоаццаш Гудермесера кирпишкашъю завод а йолаеннай цу способаца кирпишкаш е.

Грозненски района «Аргун» яхача колхозо а хьаллаьцад из гIулакх. Колхоза правленес заседани а, яь кирпишк ергйола бригада вIашагIъеллар. ВорхI саг вахар цу бригада юкъе, бригадир оттавир дикагIа вола колхозник С. Лизунов. Цу бригадата цхьа фургони ши говри я. Нов. Лизунов Гудермесерча заводе 10 дийнахьа практиках а хинна цIавенав.

ХIанзлехьа 25 эзарнел тIех кирпишк яьй цу бригадо. Шоаш хьаяьча кирпишках 400 моттиг йолаш клуб е лаьрхIад колхозо. Цул совгIа хьалдеш да механически мастерскен, пхьоален, баьца дааращ берхIала дехкача цеха, цIенош. Иштта, 157 саг а ва шоашта цIенош хьалдеш.

Цу способах кирпишк хьаелга бокккхийча боахамий меттел шоашта цIенош деча наьха а вIаштIехьа даргда.

ТIера цхьа-ши тIоа дIабаьккхе лоабат хьагуча а баьккхе цу тIа 5 сантиметр сомал долаш гIумара тIоа бул. ТIаккха гIумарца лоабат вIашагI а эбеш оахк. Цул тIехьагIа хьаяь кирпишк 10—12 дийнахьа йокъаю, кIал цIи йоагае тарлургдолаш, йовхал массанахьа кхоачаргйолаш юкъе йовкъаш юташ хьал а етте 7—10 дийнахьа цIи а йоагаеш йотт уж. Нагахьа санна чахи, гидуаргий чIегIехи цIи йоагае езаш хуле кхуврч шерагIа, боккхагIа бита беза.

7 сагата шоашта ма та цхьан аьхкий 400 эзар кирпишк йотталургья. Атта а овсаре а да цу способаца кирпишк елта.

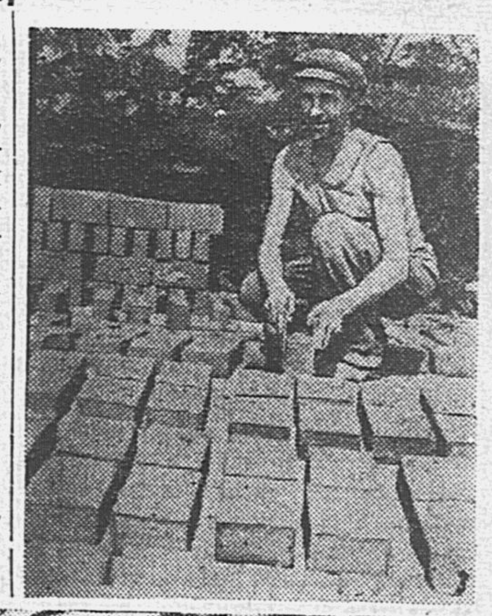

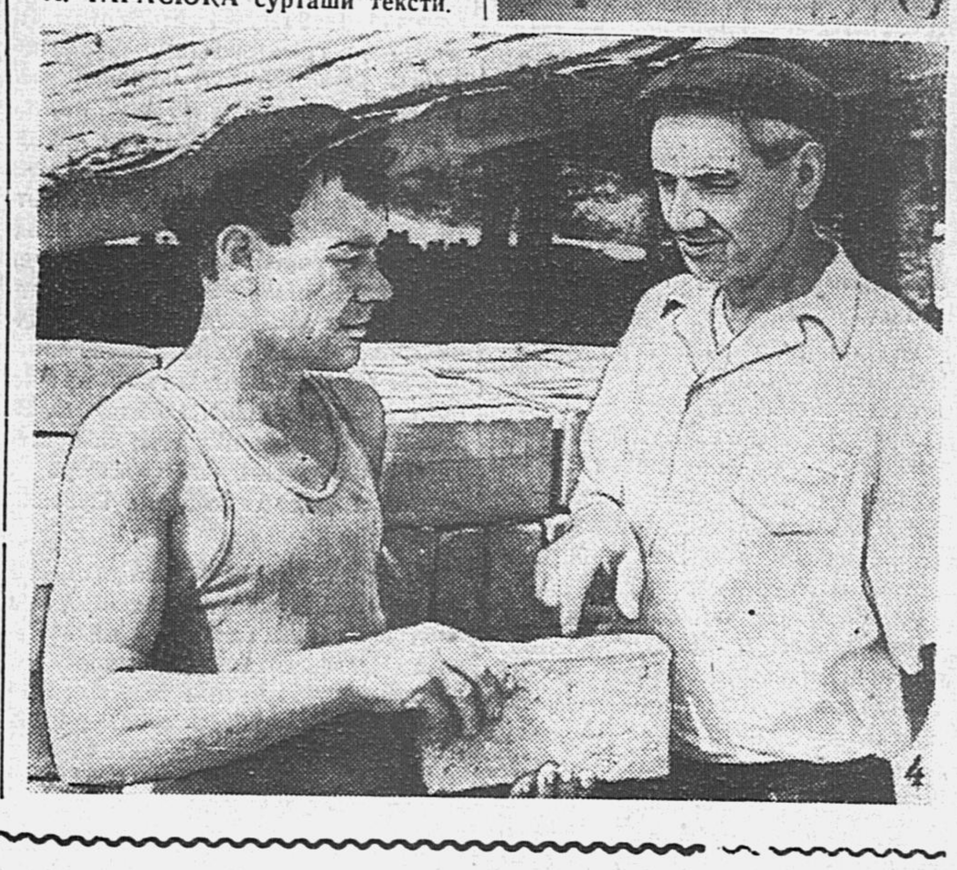

Сурташ тIа: № 1 Глиномешалка, из хьалъюзаш воал болхло С. Аксенов, кирпишк кепа чутохаш воал (аьттехьа) И. Крекотин, топпар хьакхувдабеш воал (аьрдехьара) Демчар Хасимиков.

№ 2 И. Крекотин кеп хьалъюзаш воал.

№ 3 Маьлхе йокъаеш яда кирпишкаш пескаца ураувттаеш воал М. Маршалов.

№ 4. Бригадир С. Лизунови (аьрдехьара), колхоза инженер С. Н. Антонови хьаяь а етта а яьнача кирпишкага хьожаш боахк.

А. ТАРАСЮКА сурташи тексти.

„Цхьан сесагаца а вахий къонах“

Фельетона меттал

ХозагIа дар «вошшийна вир» а долаш дар, Зяуддина ший сесагаца тIеххьарча хана деш хинна «хьамсара» къамаьл. Каст-каста бий-тIоара а доалар бIалаюкъе.

Ханна 30 шу а даланза йола Хьава 50 шу а даьннад аргдолаш яр тIахьежача. Хобаденнача мордашеи дIабахача бесои тешал дора цунна.

— Дукхача берий нана хийла хьогIа, аьнна ловца а баьккха, итт шу хьалхагIа хьаеннаяр Хьава ший даьша Зяуддинага.

...Биъ пен юкъера ара ца боалаш, кхыметтел лоалахошта а бокъонца ца бовзаш дукха бала тIалаттар Хьавайна... Сайи боади къасттача хана хьалгIоттар из. ХIаьта дезал пхьер а диэ Iобувшшалца, ши кулг вIашка дилла Iолохъяла йиш йоацаш, дукха гIулакхаш дар цIагIа де дезаш. Цу юккъе гIолла, кэча юх дIа ца хецаш тIехьалелаш, укхан сих даьнна диъ бер а дар.

...Укхан мар ва яхар — Зяуддин цу хIаман уйла еш вацар.

ЦIагIа долчох диках дар диэ а мерзах дар меле а, Iуйрийна, дика кийч а веле ший «Победа» тIа а хайя аравоалар из.

ЦIагIарча дезараша готъяь, ший бIехденна тIелг хила тоххал а мукъа йоацаш хьувзача Хьавайна цхьа хоза дош, цхьа хьастар хазацар Зяуддина багара.

...— Да вала хьо балий! Маца дIабаргбола хьогI хьо са качара, аьле доккха са а даьккхе пхьерел тIехьагIа Iоюжар Хьава.

...Денгара-денга из бала тIалатташ хьаденача итт шеро дIабихьаьбар Хьавай бос, хобадаьдар цун мордаш.

Маьлха духьал дийрза цIе Розасанна хоза яр из укханга йоагIача хана.

«Къаенна» Хьава кIорда а яь къоначча нускалга дог эттар вай Зяуддина.

«Шийна дагадеха хIама къонахчо чакхдаккха деза» яхача уйланца, укх шера июль бетта шоллагIа къона нускал доаладир Зяуддина.

Хьавай 4 бера багара а даьккха пхи бIаь тума ахчи 2 кайи урдона делар цо.

Вай вувцаш вола Зяуддин моллагIа вола мугIарехьара Зяуддин вац. Цуров Зяуддин партийни билет киса а доаллаш коммунист а лоархIаш ва, Назрановски совхозе бехктокхамерча балха а волаш.

Советски законех дукха дош хеташ вац из гIайгIа-коммунист. Ше саг йоалаярах ЗАГС-е регистраци а яьяц цо, хIаьта йоккхагIа йолча сесагацара суде гIолла «операцеш» моллага чакхъяхийтар цо.

* * *

Сесаг а цо даь бераш а долаш вар Назранера Евлоев Муса. Цхьан сесагах кхоачам а ца хулаш шоллагIа сесаг йоалаяьй Мусас. Iовдал ва ала йиш йоацаш, дийша а бехктокхамерча балха тIа а ва Муса — Назрановски райфинотдела налоговой инспектор ва из.

ХIанз фу ала деза цо даьчох?

* * *

— Цхьан сесагаца а вахий къонаха, аьнна дIатохавеннача Мальсагов Ювсапа — райПО складий сторожо — шоллагIа саг йоалайир укх шера, ЗАГС-ца гIулакх доацаш, моллага гIолла ший гIулакх дIа а дерзадеш.

* * *

Назране вахаш вола Цечоев Бахьауддин общественна пайда луш бола болх беш вац. ЗIамига бер дола ший сесаг цIагIара эккха а яь, сихвенна керда нускал доаладе кийчлуш ва из, ше эккхаяьча сесагацара гIулакх советски законо ма яххара къоаста а ца деш.

* * *

Бераш а сесаг а долаш волча Плиев Аюпа, ший йоккхагIа йолча сесага а берашта а доккха халахетар а деш, шоллагIа саг йийхай, кастта из цIа йоалас урдув кийчдеш а воал из.

* * *

Царех тарра дола масалаш Наьсарен районе бахача гIалгIаех кхы дуккха а дувца йиш я. Цхьабакъда, дийцараш а кхоачам болаш да сурат миштад харна.

Уж «моарош» бахача юртсоветий председателашта, парторганизацешта хьалхле лелаерашта хацалий-теш цар кхалнахага мел чIоагIа бала бахь?

Тахан бувцанза далац вай кхалнахага бала бахьаш бола уж «аьлий» — Зяуддинаш, Мусаш, Ювсапаш, Бахьауддинаш. Капиталистически замах юхедиса уж къаденна гIулакхаш леладеш бола «дика къонахий» малагIаш ба ханза баргбац.

Вай мехкара кхалсаг массане а уйла еш я. Партес а паччахьалкхено а йоккха уйла тIайохийт общественно-политически вахара юкъе кхалсаг чуозарна. Майрра дегIаухийт вай кхалсаг партийни а советски а боахаман а балхаш тIа.

Вай партес а паччахьалкхено а кхалсега лоархIам иштта чIоагIа беча хана, из дерригa гIулакх хоттала Iочу а тесса цунна когаш тIабетташ болча наха се боарам боаццаш эгIазвахарах, цу наха бала бахьаш лоаман кхалнахах тIехдаьнна сайна къахетарах язъьяр аз зIамига фельтон.

ХIанзчул тIехьагIа дика дар дувцалда вай, Iодика хайла.

ТЕМАРКЪА.

ДукхагIа хьайбай продукташ лургья Даьхенна

1958 шера 1-ча январе денз 1-ча августа кхаччалца хIара беттача Iаттагара 1650 а, кхы дукхагIа а килограмм шура яьккха НГIАССР-а юрта боахама Министерствон дояркаш

Кугаевских Т. — Сунженски р-на «Путь к коммунизму» яха колхоз 3238
Колесникова Л. — Сунженски р-на «Путь к коммунизму» яха колхоз 2910
Безреброва Е. — Сунженски р-на «Путь к коммунизму» яха колхоз 2637
Гулаева Т. — Шелковски р-на Сталина цIерах йола колхоз 2536
Авилова Е. — Шелковски р-на Сталина цIерах йола колхоз 2373
Зверева А. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 2362
Тюгулева К. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 2150
Шохина Г. — Шелковски р-на Сталина цIерах йола колхоз 2138
Лонговая М. — Грозненски р-на «Аргун» яха колхоз 2137
Бокова М. — Грозненски р-на «Аргун» яха колхоз 2114
Никифорова М. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 2110
Луценко Л. — Сунженски р-на XIX-ча партсъезда цIерах йола колхоз 2090
Саламатина — Шелковски р-на Сталина цIерах йола колхоз 2059
Лущикова А. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 2053
Кузнецова Т. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 2049
Сигарева Н. — Сунженски р-на XIX-ча партсъезда цIерах йола колхоз 2038
Ходячих А. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1999
Здобникова Е. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1997
Куценко О. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1978
Комаренко П. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1972
Кузнецова П. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 1970
Колесникова Ю. — Грозненски р-на «Новый быт» яха колхоз 1968
Дороговозова Ф. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 1966
Гребенченко А. — Сунженски р-на «Победа» яха колхоз 1957
Плысачева Ю. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1955
Коноба М. — Грозненски р-на «Аргун» яха колхоз 1945
Пащенко А. — Грозненски р-на «Аргун» яха колхоз 1944
Оприш Е. — Сунженски р-на XIX-ча партсъезда цIерах йола колхоз 1924
Усова В.—Малгобекски р-на «Кавказ» яха колхоз 1920
Тельпук М. — Грозненски р-на «Аргун» яха колхоз 1917
Хошенова В. — Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1917
Бычкова А. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1914
Стороженко Н.—Шелковски р-на «Путь к коммунизму» яха колхоз 1912
Адамова Е. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 1904
Ткачева Г. Наурски р-на Калинина цIерах йола колхоз 1897
Фоменко В. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 1897
Гончарова В. — Грозненски р-на «Новый быт» яха колхоз 1892
Петухова А. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 1892
Дербасова Е. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 1892
Титаренко М. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 1889
Чабанова М. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1888
Короткина М. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1883
Дудкина А. — Сунженски р-на XX-ча партсъезда цIерах йола колхоз 1879
Турзай М. — Сунженски р-на XIX-ча партсъезда цIерах йола колхоз 1878
Бахтина Т. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1877
Аджибатырова Р. — Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1858
Дохненко Т. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 1856
Журба В. — Грозненски р-на «Аргун» яха колхоз 1853
Игнатенко Н. — Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1853
Никитенко Е. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1844
Белозерцева Е. — Наурски района «Октябран 40 шу» яха колхоз 1838
Вербицкая Д. — Сунженски р-на ЦIеча Эскара цIерах йола колхоз 1834
Кузнецова А. — Сунженски р-на XIX-ча партсъезда цIерах йола колхоз 1832
Хрикина Е. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1831
Маркова Н. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1829
Мацола В. — Грозненски р-на «Новый быт» яха колхоз 1823
Хрянина Е. — Наурски р-на Октябран 40 шу» яха колхоз 1820
Копцева М. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1817
Посадская Ф. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1814
Корякина В. — Сунженски р-на цIеча Эскара цIерах йола колхоз 1811
Нагуманова Г. — Каргалински р-на «Красный пахарь» яха колхоз 1811
Шенцева Н. — Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1801
Гетманова Н. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1800
Казаева Т. — Сунженски р-на XIX-ча партсъезда цIерах колхоз 1798
Глущенко Р. — Грозненски р-на «Новый быт» яха колхоз 1796
Куценко М. — Сунженски р-на XIX-ча партсъезда цIерах йола колхоз 1789
Макулина Н. — Грозненски р-на «Новый быт» яха колхоз 1767
Кудрявцева Е. — Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1766
Пирогова Е. — Сунженски р-на «Победа» яха колхоз 1761
Володина Т. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1761
Волохина Е. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1758
Пирогова А.— Наурски р-на «Красное знамя» яха колхоз 1754
Кучина М. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1753
Колпикова А. — Грозненски р-на «Новый быт» яха колхоз 1749
Науменко М. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1745
Соловьева Н. — Наурски р-на «Красное знамя» яха колхоз 1742
Павина В. — Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1741
Григорьева Р. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 174р
Яковлева Е. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1741
Печкан А. — Грозненски р-на «Новый быт» яха колхоз 1737
Саварцева Р. — Сунженски р-на ЦIеча Эскара цIерах йола колхоз 1734
Валиева К. — Шелковски р-на «Путь к коммунизму» яха колхоз 1731
Осипова Т. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1730
Дудко Е. — Сунженски р-на XX-ча партсъезда цIерах йола колхоз 1729
Глобенко Р. — Грозненски р-на «Аргун» яха колхоз 1723
Колхикова А. — Грозненски р-на «Новый быт» яха колхоз 1722
Судакова К. — Грозненски р-на «Новый быт» яха колхоз 1721
Акульцина Е. — Сунженски р-на XX-ча партсъезда цIерах йола колхоз 1716
Есикова В. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1714
Никитина Л. — Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1710
Мишукова Ю. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1708
Иванова А. — Сунженски р-на ЩIеча Эскара цIерах йола колхоз 1705
Локтева М. — Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1705
Кистень Л. — Наурски р-на Калинина цIерах йола колхоз 1699
Краюшкина П. —Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1688
Гудзенко М. — Сунженски р-на «Победа» яха колхоз 1687
Чуланова Е. —Наурски р-на «Красное знамя» яха колхоз 1685
Федько В. —Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 1683
Зерщиков И. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1682
Черникова О. — Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1679
Кошан. М — Наурски р-на Калинина цIерах йола колхоз 1655
Анисимова М. — МагIалбикан р-на «Кавказ» яха колхоз 1655
Самокрутова Е. — Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1678
Макарова А. —Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1651
Голова Н. —Шелковски р-на р-на Ленина цIерах йола колхоз 1650

1958 шера 1-ча январе денз 1-ча августа кхаччалца 1100 а кхы дукхагIа а килограмм шура хIара Iаттагара яьккха Нохч-ГIалгIай АССР лоаман районашкарча дояркаш

Тазбаева К.— Курчалоевски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1752
Алиева Т. — Веденски р-на К-Маркса цIерах йола колхоз 1648
Сатобалова З. — Курчалоевски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1640
Музаева Х.—Веденски р-на Советий VII-ча съезда цIерах йола колхоз 1545
Ачанаева Ш.—Веденски р-на «Победа» яха колхоз 1524
Зубаирова П. — Веденски р-на К-Маркса цIерах йола колхоз 1486
Ахбулатова А. — Советски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1157
Далаева П.— Советски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1128
Кайханова Ш. — Советски р-на А. Шерипова цIерах йола колхоз 1100.

1958 шера 1-ча январе денз 1-ча августа кхаччалца хIара Iеттача Iаттагара 1600 а кхы дукхагIа а килограмм шура яьккха НГIАССР-а юрта боахама Министерствон дояркаш

Гречко А. — Горяченсточненски совхоз 2232
Алексеева Т. — Горячеисточненски совхоз 2216
Бурцева В. — Ермоловски совхоз 2037
Салтаева З. — Надтеречни совхоз 2025
Адсаламова Н. — Надтеречный совхоз 2025
Бислиева К. — Джалкински совхоз 2005
Скибо Е. — Красноармейски совхоз 2004
Еременко Е. — Горяченсточненски совхоз 1989
Ельмурзаева З. — Надтеречни совхоз 1983
Сандулаева Н. — Надтеречни совхоз 1962
Сологубова Н. Грознен шурий совхоз 1962
Гмырина П. — Надтеречни совхоз 1945
Дулдаева А. — Гвардейски совхоз 1937
Бобылева Н. — Грознен шурий совхоз 1906
Юсупова Б. — Надтеречни совхоз 1905
Аристова А. — Красноармейски совхоз 1889
Шестак Е. — Ермоловски совхоз 1885
Самбулатова М. — Горячеисточненски совхоз 1881
Глазова Л.—№ 1 йола шурий совхоз 1874
Абдуразакова М. — Горяченсточненски совхоз 1870
Мурзаева Е. — Надтеречни совхоз 1870
Сорокоумова В. — Предгорни совхоз 1862
Абдурахманова К. — Гвардейски совхоз 1855
Понамарева Е. — Горячеисточненски совхоз 1850
Махмудова Х. — Надтеречни совхоз 1845
Бараханова З. — Горячеисточненски совхоз 1839
Хасшиева Ш. — Горячеисточненски совхоз 1818
Лунева А. — Горяченсточненски совхоз 1815
Селезеретова О. — № 1 йола шурий совхоз 1806
Майрукаева Е. — Гудермесски совхоз 1794
Яковлева М. — Грознен шурий совхоз 1794
Юсупова Х. — Надтеречни совхоз 1794
Рассуханова З. — Горячеисточненски совхоз 1783
Девицкая Р. — № 1 йола шурий совхоз 1772
Жаркова А. — Грознен шурий совхоз 1764
Борисова К. — Горячеисточненски совхоз 1758
Янаева Д. — Лермонтовски совхоз 1756
Баранкова М. — Горячеисточненски совхоз 1751
Хасиева К. — Надтеречни совхоз 1747
Самойленко Р. — Красноармейски совхоз 1747
Ковалева В. — Горяченсточненски совхоз 1720
Козлова М. — Предгорни совхоз 1717
Субач С. — Горяченсточненски совхоз 1705
Джожжина Е. — Горячеисточненски совхоз 1704
Сагалова П. — Надтеречни совхоз 1691
Махмаева Р. — Надтеречни совхоз 1673
Астамирова Х. — Надтеречни совхоз 1671
Курекаева Н. — Надтеречни совхоз 1671
Галбакова А. — Гвардейски совхоз 1671
Хамидова А. — Гудермесски совхоз 1669
Техиева А. — Джалкински совхоз 1669
Дайберт Х. — Горяченсточненски совхоз 1662
Алаева К. — Предгорни совхоз 1660
Несинова В. — Грознен шурий совхоз 1660
Фаут Е. — Горяченсточненски совхоз 1653

1958 шера 1-ча январе денз 1-ча августа кхаччалца хIара беттача Iаттагара 1650 а кхы дукхагIа а килограмм шура яьккха НГIАССР-совнархоза чхьагIара-коньячни треста дояркаш

Проворотова Л. — Наурски совхоз 2459
Мартыненко И. — Наурски совхоз 2363
Слюсарева Е. — Наурски совхоз 2333
Жукова Н. — Ленина цIерах йола совхоз 2200
Мунштук Л. — Наурски совхоз 2173
Веприкова А. — Наурски совхоз 2059
Ильясова З. — Новосельски совхоз 1890
Цапанова А. — Калиновски совхоз 1883
Вощилина М. — Новосельски совхоз 1880
Бучнаева А. — Новосельски совхоз 1870
Глушко М. — Ленина цIерах йола совхоз 1800
Лопатченко Е. — Алпатовски совхоз 1745
Старцева А. — Калиновски совхоз 1742
Слюсарева П. — Алпатовски совхоз 1730

1958 шера 1-ча январе денз 1-ча августа кхаччалца хIара оалхазарагара 90 а кхы дукхагIа а фуаш гулдаь колхозийи совхозийи коатIара оалхазараш кхоабараш

Алханова Х. — Грозненски района Ермоловски совхоз 118
Янюнас Э. — Грозненски района Ермоловски совхоз 116
Байдина Н. — Грозненски района Ермоловски совхоз 114
Карачихина П. — Грозненски района Ермоловски совхоз 111
Богуслова П. — Грозненски района Ермоловски совхоз 110
Бондарева А. — Каргалински района Фрунзе цIерах йола колхоз 106
Николаева М. — Каргалински района Фрунзе цIерах йола колхоз 106
Пимичева М. — Шалински района Сталина цIерах йола колхоз 104
Горобцова М. — Шелковски района Сталина цIерах йола колхоз 104
Курилова Е. — Каргалински района «Красный пахарь» яха колхоз 98
Сидорова М. — Сунженски района «Коммунизмага бода никъ» яха колхоз 92
Ивановская В. — Сунженски района «Коммунизмага бода никъ» яха колхоз 92
Жидова В. — Сунженски района «Коммунизмага бода никъ» яха колхоз 92
Дутова П. — Сунженски района «Победа» яха колхоз 91
Коноплина М. — Сунженски района «Победа» яха колхоз 91

Республика колхозашеи совхозашеи доахангара шура яккхарах йола

СВОДКА

(ХIара Iатта килограммаш)

Районийи совхозийи цIераш	Июль бетта яьккхай	1957 шера июль бетта хиначул + е —	1958 шера 7 бетта яьккхай	1957 шера цу хана яьккхачул + е —	Районийи совхозийи цIераш	Июль бетта яьккхай	1957 шера июль бетта хиначул + е —	1958 шера 7 бетта яьккхай	1957 шера цу хана яьккхачул + е —
Колхозаш					№ 1 йола Шурий	276	+ 22	1447	+ 138
Наурски	294	+ 18	1501	+ 233	Грозненски плодоовощной	271	+ 52	1691	— 20
Шелковской	267	+ 29	1262	+ 100	Ермоловски	260	+ 15	1526	+ 50
Сунженски	246	— 7	1440	+ 17	Комсомольски	255	— 37	1547	— 101
Грозненски	243	+ 28	1339	+ 86	Гвардейски	252	+ 5	1265	+ 5
МагIалбик город	230	+ 10	1388	+ 79	«Советская Россия»	251	—	1490	—
Каргалински	222	+ 23	1124	— 9	Грознен шурий	243	— 17	1334	— 80
Курчалоевски	185	+ 69	864	+ 31	Гудермесски	238	+ 37	1252	+ 62
Первомайски	154	— 28	714	— 129	Предгорни	236	+ 3	1227	— 93
Веденски	119	— 39	956	+ 105	Красноармейски	220	— 21	1068	— 235
Советски	109	+ 5	534	— 19	№ 2 йола баьца даарийн шурийн	214	— 1	1258	— 158
Саясановски	96	— 7	519	— 117	Лермонтовски	212	+ 6	953	— 198
Ножай-Юртовски	80	— 47	468	— 249	Ингушски	204	+ 11	1085	— 54
Совхозаш					Шалински	191	— 2	970	— 137
Наурски	320	—	1926		Джалкински	187	+ 8	1016	+ 29
Новосельски	313	+ 6	1813	— 57	«Октябра 40 шу»	158	+ 14	722	— 349
Горячеисточненски	291	+ 51	1629	+ 196	Назрановски	103	— 41	539	— 532
Староюртовски	283	+ 130	1463	+ 529					
Калиновски	283	—	1584	—					
Надтеречни	278	+ 44	1550	+ 233					

Оздоева Яхьяй къонахчул

Йиззача юхьара. нахаца велавенна безаме волаш, наьха гIулакха вала везе кийча волаш — иштта вовзар Первомайски лесоучастка тракторист Оздоев Яхьья цун новкъосташта. Иштта цIаккха а вицлургвоацаш дега чу вессар из цун юртахошта а. Паччахьалкхен рузкъа баьхьан долаш шийла дуккха дукхагIа низ барашца лета велар комсомолец Оздоев Яхьья. Ший комсомольски декхар кхоачашдир цо ше леча дийнахьа.

Из дар цхьа шу хьалха. Август бетта цхьан дийнахьа сайринга лестача хана комсомола райкомера айянна уйла а йолаш, куро тIа а боахаш лесоучастке воагIар из. «Со вовзий шоана ва са хьунаш, ва са лэамаш, со гIалгIай кIант ва шоана, тахан комсомолала дIайийцав со!» — чIоаггIа цIогIа а теха ала безам болчоа тарра боахар цо ший гIа.

ВэаггIашехь а дага дехар цунна дукха ха йоаццаш комсомола райкоме даь къамаьл. Дега чура цIена а хьехаме а къамаьл дар из! Къаьстта дег чу дессар цунна комсомола райкома секретара шийна ловца а бэаккхаш аьнна дешаш:

— Хьо, Оздоев, тхона вовз дика новкъост а говза тракторист а хиларца. Бакъда, дика комсомолец хила халагIа-м да. Тхо теш хьогI. Яхьья, из еза цIи а Iа сийленца дIахьорг хиларах.

Э, нагахьа санна цу минуте, е хIанз цхьа къонахчун гIулакх де йиш хилча! Цхьаккха хIамо тIехьашка воаккхаргвацар-кх Яхьья. Фу дулурга укхаза сатийнна хьу кийчъеш болхлой боахкача метте. Хьуна юкъера хьаара ийккха дорхъянна ча ювргъя? Фу къонахчал да из. Из-м дош мичад.

ВIалла дегача доагIаргдарий Яхьяйна цхьа-ши сахьат даьлча ший комсомольски декхар кхоачаш а деш, халкъан рузкъана тIабаьржача бирсача къушта духьал оттавезаргва аьнна.

Цу йицлургйоацача автуста сайрийна лесоучасткан болхлошта алапий хьателар. Цхьацца дIачу а ухаш кассера шоашта доагIа ахча хьа а йицеш ара а бувлаш цIа ухар болхлой. Кастта ши-кхо саг мара ца вусаш кIезигбалар кассе нах. Ший гIулакха хьачувена участкан милиционер Т. а вар цуча.

Цхьаннена а бIарга бовнзар топаш а ядаш, йIаьха плащаш ювхаш хьуна юкъера Iо ара ваьнна кхо саг. Бертий санна дIа-юха а хьежаш контора тIабоагIар уж. Сихха шоайла цкъа-шозза йист а хинна шиъ конторе дIачувахар кхоалагIа вар наIарга ха де дIаттар. Юхь къайла а йоаккхаш IотIа тасса плаща капюшон яр цун, хIаьта бе къеташ топ а яр.

Къуша лийрхIадар сихха кассацара гIулакх «хоада а даь» гIар-тата доацаш дIабаха. Цар лийрхIар хиланзар: духьал ваьлар царна милиционер, бакъда, цун низ кхачанзар — тепча хьа а яьха из ве дагахьа массехк топ техар цар цунна тIехьа. Цул тIехьагIа сихха ахчан пачкаш хьагул а яь ара болабалар уж.

Топий таташ хезар комсомольцана Оздоев Яхьяйна. Топаш сен духьа етт са а кхийна конторагахьа чуведар из. Бакъда, цунна духьал ваьлар из наIарга саца хинна плащ йийха лакхача детIара хиннар. Ший топа юхь Яхьяйна дIатIа а хьекхаьлар цо, — «ДIавала укхазара, хьатIа ца а тIерташ!»

Топа юхь тIа латтача хана сиха хувцалора керта чура уйлаш.

— ДIавахеи, кхера а венна? Са доттагIий, хьун болхлой касса йохош ма боахкий къуй? Ишта хилац комсомольцаш...

ТIаккха моастагIчунна кач вахар из. ЦIаьхха тIакхийттача Яхьяс къу Iо а теха, цунгар топ яккха велар из. Кхера ванна къу кара воагIаш латтар. Цхьа минут кхы хинна яларе Яхьяйна бе йоатIар топ, тIаккха-м кхыча тайпара хургдар къамаьлаш. Бакъда, Яхьяйна кIалвоаллача вIаьхачоа касса а йита оарцагIа баьхкар вожаш шиъ. Яхьяй кхы цхьаккха тайпара уйла е кхензар, цIаьхха кертах хIама кхийттачул тIехьагIа. Цул тIехьагIа цIаькха а, цIаькха а... Из кхетамчура ваьлар.

Иштта воллашехь а кхерар цунах къуй. Цунна кхы цIаькха топ а теха хьунагахьа дIакъайла баьлар моастагIий.

Иштта къонахчул гуча а доалаш велар комсомолец Оздоев Яхьья — дика новкъост, хьалха латта тракторист. Цун сий а деш дIавеллар из. Цун дезалла эшачун йоакхо йир лесоучастка коллективо: сесага Эсетаи, йиIига Маремаи, цкъа лушдола пособи далар, хIаьта паччахьалкхено дийна мел болча хана ийде йиш йола пенси а хьожадир.

ХIанз шой майра новкъост, комсомолец вийна цхьа шу дузача хана, из виц ца волийташ ба Первомайски лесоучасткера комсомольцаш.

Оздоев Яхьяй цIи, цун вахар барригача жагирхошта пример хила мегаргйолаш да.

И. ГОГУН.

* * *

Следственни органашта кораваьв банда цхьа доакъашхо Чахкиев Муса. Укх деношка НГIАССР-а Лакхехьарча Судо дош а дийца 25 шуи, араваьнначул тIехьагIа бокъэ хургъйоацаш 5 шуи ха техай Чахкиевна, цун доалахьа мел йола хIама конфисковать а деш.

Юкъера дIадаха кхоачамбоацараш

ССКП ЦК гарттарча шерашка сага сих дулхи, шуреи, даьттеи дакхарна Американ ВIашагIкхийттача Штаташта тIехьакхе, аьнна, декхар оттадаьд вай мехкарча юрта боахама къахьегамхошта хьалхашка. Из декхар кхоачащдарна керттера дар хьайбаш дика кхабар, царна Iана кхоачам хургболаш доакъар Iалашдар да.

Бакъда, Наьсарен районерча «Октябра 40 шу» яхача совхоза 2-ча отделенен кулгалхоша цу лоархIамеча гIулакха е еззача тайпара терко еш бац.

Август хьатIаэттаб, доакъар Iалашдарна дикагIа йола ханаш тулаш латт, доакъарийна лаьрхIа дIайийна магар, суданка, эспорцет яха баьцаш денгара-денга къалуш доакъарийна пайдана йоацча йовлаш йоагIа. Цул совгIа, хьакха маьлхо бокъош догIо бошош касарах улл 100—150 тонн хургйола магар. Хьайбай базашка тIаэза вIалла доакъар дац.

Уж дерригa кхоачамбоацараш отделенен кулгалдерий бехк болаш да: беш болх боацаш дукха болхлой ба отделене, хIаьта хьаттара болхлой а цIаухийт управляюще нов. Баркинхоевс «сов дукха ба укхаза болхлой», яхаш. Хьатта 200 метр мара гаьна доацаш хьакха улла доакъар бIаргагуши из болхлошка гулдайтилга вIаштIехьа доаккхаши саг вац кулгалхоех.

Доакъарах токхораш е болабеннабар болхлой Торшхоев Адалбики Кодзоев Умат-Гирийи. 5—6 дийнахьа болх а баь кхы шоай болх теркалбеши цун учет лелаеши саг а ца хинна цIатIа сайцар.

Аьлах даь аргIаш диста рулетка йоацаш учет лелаяц йол гулъеча балха. Цу лоадам боацча хIамаша юхаувз из лоархIамера болх. Совхоза партийнии профсоюзнии организацеши дирекции Iалаьмате сиха оарцатIъяла еза из паччахьалкхенна лоархIамера гIулакх кхоачашдарна.

Къ. АЛИЕВ.

МагIалбика 25 шу доал

МагIалбика мехкдаьттахой шерра социалистически яхь а йоаржаяь хьинаре кийчлуш ба шоай город йилла а МагIалбике эгтара хьалха мехкдаьтта даьнна а 25 шу даларна балха керда толамаш дахарца накъа баха.

МагIалбикан мехкдаьттахоша шоаш денна дош кхоачащдерг хилар хьахьокх хIанззе а цар даьхача толамаша. «Малгобекнефта» НПУ чуйоагIача 13 предприятех шоай ворхI бетта йола планаш а тIаийца декхараш а кхоачаш а тIехкхоачаш а даьд 12 предприятес. Мехкдаьтта доаккхача промыслашта юкъе хьалхле лелаеш я социалистически яхь дIайолаяь йола кхоалагIа промысел (заведующи нов. Мамедов, парторганизацен секретарь нов. Заводский). 7 бетта йоагIа план 104,6 процент кхоачашъяьй цу коллективо.

НПУ ерригача промыслашка балха юкъе лелаеш я вторични методаш. Уж лелаярах хьадаьккхача дерригача мехкдаьттах 39 процент даьккхад. Болх ца беш лаьттача фондах 2 скважина болх бе йолаялийтай, из дарах 150 тонн мехкдаьтта даьккхад. Бурув тохаш хинначара планах 8 езача болх бе йолаялийтай 9 скважина. Промыслашка планах 20 е езача 24 гидроразрыв яьй из дарах 110 тонн мехмехкдаьтта даьккхад. ДIаяхача хана чакхъяьккхай 20 коммулятивни перфораци, цоах кхы тIа а 275 тонн мехкдаьтта даьккхар. Балха юкъе 232 геолого-технически гIулакхаш дарах 2179 тонн мехкдаьтта тIаккхийтар. Цу дерригнеша торо хилийтар планал совгIа 7893 тонн мехкдаьтта даккха.

НПУ дика вIашагIделла лел рационализаторски предложенеш яра болх. Нагахьа санна 1957 шера 259 предложени еннаяле укх шера 331 предложени еннай. Уж балха юкъе йоалаярах 383,6 эзар сом кхоадаьд. ДикагIа бола рационализатораш ба Луценко П. И. — РМЦ слесарь, Дзабиев Р. Х. — РМЦ начальник, Пузенко А. П. — 3-ча промысла слесарь, Налитов Н. И. Астафуров В. Г. иштта кхыбараш.

Социалистически яхь лелаеш мехкдаьттахошта юкъе дика болх барца белгалйоалаш хьалкхийнай бIарчча бригадаш. 3-ча промыслан нов. Окунев Н. М. мастер волча бригадас ворхI бетта даьтта даккхара план 107 процент кхоачашъяьй, цхьоалагIча промыслан нов. Дубовицкая М. В. мастер йолча бригадас — 102,1 процент, шоллагIча промыслан мастер нов. Изаксон А. М. волча — 104 процент.

Бурув деттача бригадашта юкъе а ба шоай планаш тIехкхоачашъеш хьинаре къахьегаш мехкдаьттахой. Оператора Халина И. Л. ший план 101,1 процент кхоачашъяьй, лаьттан кIал ремонт еча нов. Усковс Ф. Т. — 161.5 процент, лаьттан тIа ремонт еча нов. Тюлянниковс— 101,9 процент, иштта кхыбараша а.

Укх деношка Нохч-ГIалгIай профсоюза областной комитета президиумо соцам барца «Малгобекнефта» НПУ коллетив социалистически яхье хьалхле яьккхарах республикан сийлен доска тIа яьккхай. Ший хьинар кхы а айдаь къахьегаш я «Малгобекнефта» НПУ коллектив шоай города 25 шу далар дездарга сийленца накъа яхарна.

ССКП МагIалбика горкомо а горисполкомо а соцам баьб МагIалбика 25 шу далара сийна йоаржаьйча яхье хьалхле яьккхараштa а дукхача хана денз цига болх беш бараштa а совтIаташ дала а, доккха цIей даь из ди дезде а.

Шеко яц МагIалбикерча мехкдаьттахоша а берригача къахьегамхоша а котало яккхарца из ди дездерг хиларах.

ТЕБОЕВ Тухан.

ХЬ. ОСМИЕВ.

Цудухь вайна машар эш

Лаьттал хьаьнагI,
Мезал мерзагI
Дош да «Машар» —
Цудухь вайна машар эш.
Накха хьувкхаш
Ираз кхоабар
Ма бий машар —
Цудухь вайна машар эш.

Коа тIа ва́ла
Да́ хулийтар
Ма бий машар —
Цудухь вайна машар эш.
Везар-вовзар
Маьрша воахор
Ма бий машар —
Цудухь вайна машар эш.

Дегаш гIоза
Къонгаш кхебер
Ма бий машар —
Цудухь вайна машар эш.
Дукха лайна
Нана теер
Ма бий машар —
Цудухь вайна машар эш.

Хьа бер, са бер
Делош хьестар
Ма бий машар —
Цудухь вайна машар эш.
Сийрда наькъаш
Царна дехкар
Ма бий машар —
Цудухь вайна машар эш.

Iаьрчча лаьтта
Ялташ кхедер
Ма бий машар —
Цудухь вайна машар эш.
Маьлха сердал
Вайна телар
Ма бий машар —
Цудухь вайна машар эш.

«Вахар», «Машар» —
Юша-воша
Ма дий, кIантий, —
Цудухь вайна машар эш.
Мотт мел болча
Меттал яхаш
«Машар! Машар!! Машар эш!!!»

Доазол дехьара

ООН-о интервентий эскараш Ливанерен Иорданереи арадахийта деза

Тахан социалистически лагера мехкийн кхыча паччахьалкхенийн кепа йоазон керттера уйла тIаяхийтай СССР Министрий Совета Председатела Н. С. Хрущевс США-и, Англени, Франценн правительствай керте латтарашка яхьийтача посланешта. Газеташа Н. С. Хрущева посланешта кепа техай доккхийча алапашца керте а яздаь, царца белгалду Юхерча Малхбоалера къовсам кхы ца гоадеш къоастабар Ливанереи Иорданереи американскии английскии эскараш арадахар, тIехьа ца доахаш паччахьалкхенашта керте латтарий совещани гулъяр Советски Союзо тIагIерттаи ца хаддаши дIакхайкадеш хилар.

Н. С. Хрущева посланеш йоашхаш «Мадьяр Немзет» яхача венгерски газето язду: Советски Союзо Малхбузен державашка денна жоп латташ дола хьал мадарра дувцача ларда тIара да. Малхбузен державаша тIаэцанзар пхе державай правительствашта керте латтарий совещани яра йола советски предложени, хIаьта Кхерамзен Совете Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоалера хьал дувца йиш йолаш дац, хIана аьлча США паччахьалкхен департамента герз хиннад цох. ООН-а Генеральни Ассамблеян чрезвычайни сесси хьагулъяр дIадехаш Советски Союзо лерхI Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоалерча хьало дIахо а машара кхерам тIатувсаш хилар. Генеральни Ассамблеяс, язду газето, Ливанера американски эскараши Иорданера английски эскараши арадахийта дезилта.

«Трибуна люду» яхача газето Н. С. Хрущева посланешта кепа тохаш язду: «Советски Союзо дIадех ООН-а Генеральни Ассамблеян чрезвычайни сесси хьагулъяр. Паччахьалкхенашта керте латтарий совещане миччахана а дакъалаца кийча да тхо йоах Н. С. Хрущевс». Газето белгалду хIанз Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоале кхохкаденна латта гIулакхаш кIаьддар тIехьадаха йиш йоаца гIулакх долга. Советски Союзо данза даргдоацаш лерхI, Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоале машар лорабареи чIоагбареи духьа дIахо а низ тIабахийта безилга.

Румынски дерригача центральни газеташа доккхийча алапашца язбаь корта а болаш кепа техай СССР Министрий Совета Председатела Н. С. Хрущевс Д. Эйзенхауэрага яхьийтача ерригача посланена. «Скынтейя» яхача газето керте язду: «Юхерча Малхбоале США-си Англеси леладеча гIулакхаша тIатесса тIема кхерам дIабаккхара духьа СССР-а дIадех ООН-а Генеральни Ассамблеян чрезвычайни сесси хьагулъяр»; «Ромыниа либера» яхача газето — «Iарбий Малхбоале машар лорабара духьа дIахо а низ тIабохийташ я СССР»; «Мунка» яхача газето — «Паччахьалкхенашта керте латтарий совещани хьагулъяр йоккхийча а зIамигача а паччахьалкхенашта хьашт долаш да».

Эйзенхауэрагеи, Макмилланагеи, де Голлагеи Н. С. Хрущевс жоп луш яхьийта посланеш Египте чIоагIа теркам тIабахийта тIаийцай.

Iарбий общественность кIаьд ца луш уйла тIаухийташ а чIоагIа раьза йолаш а хьожаш я Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоале машари кхерам ца хилийтари лораде а империалистий агресси соцае а Советски Союзо тIагIертта низ тIабохийташ хиларга.

Ливанереи Иорданереи американскии английскии эскараш арадахара дош дувца ВIашагIкхийттача Къамий Генеральни Ассамблеян чрезвычайни сесси ца гоаеш хьагулъе аьнна Советски Союзо яь предложени доккхийча алапашца язбаь корта а болаш дIайовзийт дерригача каирски газеташа.

Египетски кепа йоазос иштта белгалдоах Н. С. Хрущевс жоп луш яхьийтача посланеш тIа правительствай керте латтарий совещани хьагулъе аьнна советски предложени Эйзенхауэреи Макмилланеи тIа ца эцара раьза ца хилар дувцилга. «Аш-шааб» яхача газето цунца дийза белгалдоах, США а е Англи а, бокъонца аьлча, лакхе латтарий совещани хьагулъе безам болаш а яц из чакхъяккхарна тайп-тайпара духьаленаш а ю яхаш. Цу малхбузен шин мехко духьала даьхача гIулакхаша бокъонца аьлча лакхе латтарий совещанех Кхерамзен Совета массазза а хула сесси елга дар.

США-с лаьца никъ харцбеш газето белгалдоах:

Американна бизза бехктокхам тIабож лакхе латтарий совещани ца хилийтарах. Ше леладеча гIулакхашца Америка чIоагIа йохаеш яр лакхе латтарий совещане яра уйла тIехьара а Эйзенхауэра Хрущевга дукха ха йоацаш яйтача послане тIа из уйла геттара дIаяккхалца. Из дерригa а халкъашта хетачоа духьала дора. Америкага эгIазбахаи гоама йолаши хьожаш ба Латински Америке, Азе, Африке, кхы меттел Малхбузен Европе а».

«Журналь д" Эжиптас» кертерча статья тIа белгалдоах США-с леладаьча гIулакхаша дунен мехкашта юкъера кхохкам дIахо а чIоагIбарга вугилга.

«Американски правительствос, — язду газето, — Ливане керда эскараши, герзи, герза кхоачами ухийташ Юкъерча Малхбоалера хьал дIахо а чолхаге доаг».

(ТАСС).

Юкъ иккхар...
М. Вайсборда сурт.

Американ ВIашагIкхийтта Штаташ

Июнь бутт йистебоаллаш Детройте «Редстоуни» «Юпитери» яха ракетни снарядаш хьаеча Крайслера компанен заводашка забастовка хилар.

Цун доакъашхоша предприятен коа наIараашта юхе пикеташ оттайир, балха болхараш сецоргболаш.

Укх сурта тIа: Пикета юкъе гIолла автомобиль чакхъялийта гIерт полици.

Сурт. Ассошиэйтед Пресс. Фотохроника ТАСС.

Пассажираш дIа-юха кхувла оттаяьй уж машинаш

Массехк бутт мара бац Наьсарен вокзалеи Долакха-юртеи пассажираш дIа-юха кхувла грузо-пассажирски такси йолаенна. Цу лоаццача хана а нагахьа ди мара денадац боарамах, ший ханнакьа машин Долакха-юрта хьайоагIаш а, иштта ший ханнахьа цигара йолалуш а. Из бахьан долаш районе болха нах е моллагIа йодача машинаца, е Берса-юрта Iолла кхыча машинаца, ух.

Сунженски района Орджоникидзевская яхача станицерча авто-транспортни конторан я уж машинаш. Цхьабакъда, цу болхама кулагхоех цхьаккха саг вац Долакха-юртеи вокзалеи ухача машиний балх контроль еш, цунга хьожаш. Шоферий коа биисаш йоах машинаша. Шоашта дагадеххача хана мара маршрутах болхац уж. Долакха-юрта автобус юха сецача гул а лийя, машин ярга хьежаш латташ кхоъ-диъ сахьат доакх наха. Юххера а, кхы из ца яйя чуболх.

Иштта, 22 июле Iуйрийна 8 сахьат даьлча гулбала болабелар нах автобус сецача. Диъ сахьат даькхар гулбеннача наха автобус ярга хьежаш. Массехказза телефон йийттар сельсовета председатела Кантышевс а вокзале а, машин йоагIий яхаш. Делкъийна шийтта сахьат даьлча, кхы машин а ца енна чувахар 23 пассажир.

Расписанех дийнахьа шозза яха еза машин цу маршрутах, Iуйрийна 9 сахьат даьлчеи сайрийна 5 сахьат даьлчеи йолаяла а еза Долакха-юртара. Бакъда, нагахьа мара шофераша цу расписанех болх беш ди ниийслац.

Юрташка баха къахьегамхой дIа-юха кхувла оттаяьй уж машинаш, шофершата ловр царех де оттаяьяц. Авто-транспортни конторан кулгалхой декхарийла ба укхаза белгалдаьхача деношка машинаш тIа малагIа шофераш хиннаб а хьажаь царна боаггIа бехк бе а, цу маршрутах лелача машиний болх тоабе а.

ХАКИМОВ.

БИБЛИОГРАФИЯ

„Сихха боахам айбара тIехьа"

Нохч-ГIалгIай АССР-и Къилбаседа-ХIирий АССР-и юртбоахама къахьегамхоша лелаеча социализман яхьо дика гIо ду шинна а вежарий республикай балхаш кхоачашдарна. Хьалха латтача кхаш леладерий, механизаторий, доахан леладерий, специалистий балха опыт дIа-юха эцаро шеко а йоацаш гIо дергда дIахо а вай юртбоахам тоабарна.

Дукха ха йоаццаш Къилбаседа-ХIирий книжкай издательствос арахийцад «Сиха боахам айбара тIехьа» яха сборник, цун автораша тешаме а дика хьагойташ а долча масалашца хьахойт, мел хьинар айденна болх бу Къилбаседа-ХIирий мехка юртбоахама болхлоша колхозийи совхозийи производстван дерригa доакъош дегIадоаладарна.

«ХьажкIаш — керттера ялатийдоакъара культура я» — иштта керта йоазув долаш я Кировски ССКП райкома секретара нов. Елоевс язъяь статья. Вайна ховш долчох, ХIирий мехка санна, вай мехка а хьажкIа дукхача хана денз дIаювш ледаю культура я. Цхьабакъда, духхьал укх тIеххьарча шерашка мара бокъонца хьалхара моттиг лаьцаяц цо.

«Укх тIехьарча шин шера, — язду нов. Елоевс, — района колхозаша эргабаьккхаб шоаш хьажкIашца бу болх. Цар кхетадаьд, хьажкIаш йоацаш доахан дебадар айде йиш йоацилга, цар продукташ дукхагIа яхар айде йишйоацилга». ДIахо авторо хоамбу, района колхозаша юкъера лаьрхIача гектара тIара 26,4 центнер кIа даькхар, хIаьта Карла-Маркса цIерахча колхозо соахкарчул кхозза дукхагIа айдаьд хьажкIаш хьувкъар. Хоадамболаш лакхденнад хьажкIаш хьувкъилга хьалха латтача бригадашкеи звеношкеи. Иштта, хьажкIаш лелаеча Шанаев Хаджимурзас, хIара шера дика хьийкъа хьажкIаш чуэцарца, 1957 шера хIара гектара тIера 67 центнер хьажкIаш яьхай. Кхы а лакхагIда цо укх шера тIаийца декхараш.

Цхьабакъда, Къилбаседан-ХIирий мехка кхы а лакхара хьокхамаш даха гIерт «кхай аьла» дIаювш леларна. «Сиха боахам айбара тIехьа» яхача сборника тIа Сталина цIерахча колхоза звено лелаеча Албегoвас дувцача тайпара, цун звенос 8 гектара тIера юкъера лаьрхIача хIара гектара тIера 108,5 центнер хьажкIаш яьхай. Лакхара кхийкъа хьажкIаш яьхай иштта Кировски района Карла Маркса цIерахча колхозерча нов. Шанаева звенос а.

Нэвкъосташа Албеговси Шанаевси дика кхетадеш хьадувц, мишта мегар шоашта цу тайпара лакхара хьокхамаш даха. Цар балха опыт вай республике шерра дIайоаржае мегаргйолаш я.

Сборника тIа кепа техача нов. Боциева къамаьла тIа дувц, гурахьа дув ялат дика агротехника йолаш дIадер. Гектара тIера 35 центнер кIа доал Пригородни района Сталина цIерахча колхозе. МалагIа бахьан да из дика гIулакх карагIдалара?

«Эггара хьалха — оаха лакхара хьувкъамаш дола ялат хорж дIаде, лаьтта дика аьха, эша гIулакх дийя тоаду, цунах эша минеральни а кхыйола органически а лаьтта тоаду молхаш тох, дIадув ялат дикача сортах дар къестадеш дув».

Ленина цIерахча колхоза бригада нов. Тотиковс сборника тIа дувц, шеи ший новкъосташеи гектара тIера 180 центнер коартол яккхар миштa кхоачашдаьд. Керттера дар да, йоах цо, бухсоццаш, коартол дIайийна лелаяра ерригa агротехника йизза кхоачашъяр.

Сомийн комсийн бешамаш дIахо дегIайоалаяра давкъе дукха пайдана дола хьехамаш коpoргда дешарашта. Къилбаседа-ХIирий мехка 1958-1965 шерашка, колхозашка 12620, совхозашка 1250, колхозхой, болхлой, гIулакхерча наьха коашка 3500 совгIа гектара тIа керда бешамаш дIаюврг йолаш я.

Вай республике санна Къилбаседа-ХIирий АССР а сиха дегIаух общественний хьайбай боахам. Укх тIехьарча хана цу гIулакха дика толамаш даьхад укхаза. 1953 шерага диллача республикан колхозашкеи совхозашкеи ер шу долалуча хана доккхий доахан 26,6 процент дукхагIа хиннад, цу даькъе детта доахан 39 процент, хьакхарч 3,2-за, коатIара оалхазараш — 59 процент дукхагIа хиннад.

Цхьабакъда сборника автораша тешавеш масалаш доаладу карагIдаьнна толамаш кхы а тIех даха йиш йолаш хиларна. Иштта, 1957 шера Алагирски района «Коммунист» яхача колхозе хIара Iаттагара 3062 килограмм шура яьккхаяр. Укх шера колхоза правленес лаьрхIад доахана продуктивность айярна дика хьожаш болх бе, доахан лелаеча къахьегам дикагIа вIашагIболла. Шоай торониг лоархIам а баь, «Коммунист» яхача колхоза ферман коллективои, колхоза правленеси решени яьй 1958 шера хIара Iаттагара 4000 килограммал кIезигагIа йоацаш шура яккха. ХIаьта хьалха латтача дояркас Таболова Нинас декхар тIаийцад, шийга детта дIаденначa доахах хIара Iаттагара 5200 килограмм шура яккха.

Партени правительствани решенешка белгалдеш да доахан дебадарал совгIа коатIара оалхазараш а дебаделга. Нохч-ГIалгIайи Къилбаседа-ХIирийи мехкашкарча торонаша боккха лоархIам а болаш йиш хулийт хи тIа лела оалхазараш дебаде. Уж дебийтара торонаш йолаш я.

«Сиха боахам айбара тIехьа» яхача сборника тIа, шоай дикача балха опыт хьахьокх Ардонски района «Осетия» яхача колхоза председатела нов. Хаматовс. Цо дувц мел боккха пайда бе йиш я юртбоахама артела боабашкаш лелаяро.

Сборника тIа дукха материалаш я социалистически юртбоахама механизации электрофикации ярах а.

Нохч-ГIалгIай книжкай издательствос шоай лоалахошкара хьокхам а ийца, укх гаргарча хана кийч а даь, вай республикан юртбоахама хьалха латтарий дикача балха опытах дола сборник кепа техча бакъахьа хургдар.

С. ПЕТРОВ.

ШерагIа йоаржае рационализацени изобретательствани социалистически яхь

ССКП ЦК декабрьски Пленумо ший соцамца белгалдаьккхар ССКП ХХ-ча съездо яь решенеш кхоачашъеш Советски профсоюзаша шоай болх тоабаьлга. Советски профсоюзаша дика вIашагIбелла шера йоаржаяь рационализацени изобретательствани йола социалистически яхь лелаеш хьабахь къахьегамхошта юкъера болх. ХIанз шоай ХII-ча съезда дикача толамашца духьала баха кийчлуш а ба.

Нохч-ГIалгIай республикан предприятеш а я цу съезда хетаяь шера йоаржаяь социалистически яхь берригача болхлошта юкъе лалаеш. Республикан предприятешта юкъе болх дика лелабеш я Грозненски Нефтемаслозавода коллектив (директор нов. Квашнин завкома председатель нов. Лазаренко). Цу заводо коллективо шоллагIча квартала план валови продукци арахецаш 117,8 проценти, товарни продукци арахецаш 117,9 процента кхоачашъяй, балха овсарал 16,7 процент лакхъяьй, производствонна хулаш хана зенаш 18,3 процент лохдаьд, цул совгIа шоай продукцега дIабода мах лохбарца, пар, доагам, электроэнерги реагенташ дIадахар кIезигдарах 2494 эзар сом ахча а кходаьд.

Завода коллективана уж дерригa декхараш кхоачашдеш доккха новкъостал даьд рационализаторски изобретательски болх дика лелабаро. Заводе хIанз хIара кхоалагIа вола болхло рационализатор ва. Хоалуш лакхлуш латт балха юкъе кхухьа рационализаторски предложенеш а царлу пайда а. 1957-58-ча шера балха юкъе еннача 400 предложене завода кходаьд цхьан шера 4 миллион сом совгIа ахча. Белгалдаккха мегаргдолаш да рационализацеи изобретательствои даьча новкъостало керттера продукци арахецаш установкай технологически низ шозза лакхбар. ДуххIал укх шера № 16 йолча установка технологически схема хувцарах балха овсарал 10 процент лакхъялар, 2,3 миллион сом ахча а кходир.

Рационализацени изобретательстванни болх дика лелабарах заводе цIи хеза ба № 54 йолча установкан лакхера оператор нов. А. Кузмин № 16 йолча установкан оператор нов. Гаманов, № 19 йолча установкан слесарь А. Гильдыбаев кхы дукха бараш а.

Нохч-ГIалгIай экономически административни халкъа боахама Совета а Нохч-ГIалгIай областан профсоюзий Совета президиума а цхьан хиннача заседане 1958-ча шера шоллагIча квартала ерригача предприятеша лелаяьча социалистически коллективана РСФСР Министрий Совета карара кара телаш йола ЦIе байракхи 97,5 эзар сома хьалхара ахчан совгIати.

Белгалдаккха мегаргдолаш да шоай производствай болх тоабарна дика дакъа лоацаш Грозненски крекинг завод. Октябрьнефта управленен шоллагIча промысла, гIишлой управленен автотранспортни контора, Грозненски мельзаводоуправленени кхыча предприятей а фабрично-заводски Комитеташ хилар.

Цхьабакъда дукхача ФЗМК во вIашагIъелла лелаю къахьегамхошта юкъера социалистически яхь а рационализаторскии изобретательскии гIулакхаш а. Къаьстта из болх во лелабеш ба массехк шера «Красный молот» яхача заводе (директор нов. Калесников, завком. нов. Бабушкин). Цу завода коллективо тIехьарча 6 шера шоашта хьалхашка оттадаь социалистически декхараш кхоачашдац. Цудухьа 1952-ча шера денз шоай заводе бIаргагац царна карара кара телаш йола ЦIе байракх.

Массе хана из болх во лелабеш я доагама машинаш хьаеча завода коллектив а. № 2 йола Швейни фабрика, Литейно-механически завод, № 1 йола гIишлой управлени. Цу предприятешка мела лелабу рационализаторски изобретательски болх а къахьегамхошта юкъера социалистически яхь а. Къаьстта белгалдаккха дезаш да цхьацца йолча предприятей кулгалхоша а профсоюзни болхлоша а харцахьа сведенеш а телаш хьалхара моттиг яккха гIертар. Масала, иштта хилар 12-ча треста 3-ча гIишлой монтажни управлене (нач. нов. Измайлов, постройкома председатель нов. Рябцев).

ХIанз тIехьарча хана промышленноста доал делга эргадаккхарах шоай декхараш кхоачашде а йиш хул дукхача предприятей. КIезига я Совнархозе шоаш тIаийца декхараш кхоачаш ца деш йола предприятеш. ХIара бетта-бетта шоаш тIаийца декхараш кхоачашдеш йола предприятеш республикан сийлен доска тIа яха йиш халац хIана яьлча цу доска тIа 34 коллектив дIаязъе мара моттиг ца хиларо. Цхьа шу дала доал города коммунальни отдела зав. нов. Кандыбовс из доска шердергда яха. Цу дукхача хана хабар мара цунгара гуш хIама дац.

Профсоюзни организацеш декхарийла я, балха овсарал лакхлургйолаш берригача къахьегамхошта юкъе социалистически яхь йоаржае. Балха хьалхле лелаеш болча болхлошта а участкашта а тIехьабисса болхлой а участкаш а тIехьакхе.

ССКП ЦК декабрьски пленумо Советски профсоюзашта хьалхашка оттадир гаргарча 15 шера экономика дегIаярна США-на тIехьа а кхы хьалха а довла аьнна декхар. Партес оттадаь декхар кхоачашдарна берригача къахьегамхошта юкъе шера социалистически яхь йоаржае еза.

ХIанз къаьстта теркам тIабахийта безаш да рационализаторски изобретательски балха гIулакх айдарна а кулгалца леладеш дола балхаш механизмашца леладарна а. Из болх профсоюзни организацеша дика лелабойя предприятей коллективашка йиш хургья шоаш тIаийца декхараш кхоачашде а дикагIа йола продукцеш арахеца а.

С. ЧУХАРЕНКО,
Облсовпрофа парторганизацен секретарь.

Редактора зам.
ДЖ. ХАМАТХАНОВ.

ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ЧУХЬАРА КХАДЖ БУВЛАШ ЙОЛА 3 ПРОЦ. ДОЛА ЗАЕМ

Москве 1958 шера 30 июле 64-ча тиража арабаьннача кхажа

СПРАВОЧНИ ТАБЛИЦА

Заема ерригача цхьайтте а разряда серей а облигацей а укх номерий кхадж баьлар.

Серей №№	Облигацей №№	Кхажа сомащара боарам	Серей №№	Облигацей №№	Кхажа сомащара боарам	Серей №№	Облигацей №№	Кхажа сомащара боарам	Серей №№	Облигацей №№	Кхажа сомащара боарам
000659	10*)	5.000	022776	1—50	400	044674	36*)	5.000	076834	16*)	5.000
000676	1—50	400	023703	22*)	5.000	044726	24*)	5.000	077168	27*)	5.000
001270	30*)	5.000	024121	27*)	10.000	045897	01*)	5.000	077473	39*)	5.000
001418	37*)	5.000	024172	02*)	5.000	047403	1—50	400	078558	1—50	400
002157	12*)	5.000	024501	1—50	400	047771	12*)	5.000	082907	44*)	5.000
002735	17*)	5.000	024724	24*)	5.000	047885	44*)	25.000	083713	1—50	1.000
003213	1—50	1.000	025469	1—50	400	048690	1—50	1.000	084566	1—50	400
003487	1—50	400	025523	1—50	1.000	049115	22*)	5.000	085344	1—50	400
003599	25*)	5.000	027323	1—50	400	050643	15*)	10.000	085906	1—50	400
003720	24*)	5.000	029228	32*)	5.000	051124	33*)	5.000	086125	1—50	400
003806	1—50	400	029646	32*)	5.000	052277	27*)	5.000	086154	17*)	10.000
004439	1—50	1.000	030184	15*)	10.000	052887	15*)	10.000	086719	1—50	400
004947	1—50	1.000	030310	35*)	5.000	053474	29*)	5.000	087045	24*)	5.000
006435	1—50	1.000	031142	1—50	1.000	053709	37*)	5.000	087047	1—50	1.000
006662	21*)	10.000	031224	33*)	5.000	053802	46*)	5.000	087205	01*)	5.000
006720	1—50	400	031339	04*)	10.000	053915	01*)	5.000	087921	46*)	5.000
006750	07*)	10.000	031596	27*)	5.000	054119	50*)	5.000	087955	03*)	5.000
007477	17*)	5.000	032346	16*)	5.000	054700	38*)	5.000	088050	1—50	400
007569	14*)	5.000	032789	49*)	5.000	055763	43*)	10.000	089453	1—50	400
007572	1—50	400	033154	1—50	400	055871	06*)	5.000	090114	22*)	10.000
007674	21*)	10.000	034213	19*)	5.000	056555	04*)	10.000	090738	1—50	400
008407	08*)	5.000	034302	31*)	10.000	056885	26*)	10.000	091087	36*)	5.000
008454	1—50	400	035096	21*)	25.000	057493	26*)	5.000	093560	01*)	5.000
008836	1—50	400	035707	1—50	400	059034	28*)	5.000	093577	01*)	5.000
009014	33*)	5.000	035978	1—50	1.000	060989	16*)	25.000	093810	1—50	400
009724	39*)	10.000	038278	12*)	25.000	061174	17*)	10.000	094120	49*)	25.000
009903	1—50	400	038479	19*)	10.000	061335	1—50	400	095397	05*)	5.000
011475	1—50	400	038549	37*)	5.000	062241	37*)	5.000	095429	1—50	400
012095	08*)	10.000	039152	18*)	5.000	062672	20*)	5.000	096024	1—50	400
012412	22*)	5.000	039293	23*)	5.000	062864	1—50	400	096042	20*)	5.000
013497	1—50	400	039417	39*)	10.000	063581	42*)	5.000	096641	12*)	5.000
013698	19*)	10.000	039537	1—50	400	064947	1—50	1.000	097201	26*)	5.000
014439	10*)	5.000	039864	40*)	5.000	066499	06*)	5.000	097621	42*)	5.000
017277	34*)	50.000	040005	17*)	5.000	066935	09*)	10.000	097666	36*)	5.000
018719	1—50	400	040049	13*)	5.000	068901	25*)	5.000	098146	29*)	5.000
019055	47*)	5.000	041390	1—50	400	072294	1—50	400	098197	1—50	400
020481	1—50	400	041497	41*)	10.000	073047	35*)	5.000	098238	10*)	10.000
020495	1—50	400	042338	1—50	400	074306	11*)	50.000	098590	31*)	5.000
020615	1—50	400	043236	1—50	400	075002	1—50	1.000	098974	25*)	5.000
021438	03*)	10.000	043349	39*)	10.000	075012	34*)	5.000	099180	21*)	5.000
021560	14*)	5.000	043423	1—50	400	075746	1—50	400	099359	1—50	400
022020	1—50	1.000	044150	37*)	5.000	076346	49*)	5.000	099898	1—50	1.000
022164	44*)	5.000	044422	28*)	5.000						

Цу серей юхейисача облигацей 49 номера хIаранена 400 сом долаш кхажамаш даьлар.
Таблица тIа белгалдаьраш 200 сома йолча облигацена дена кхажамий маькаш да.
Кхажа сумма чу боагIа кхадж баьннача облигацен нарицательни мах.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР-а ПАЧЧАХЬАЛКХ КЪАХЬЕГАМА СБЕРКАССАЙИ ПАЧЧАХЬАЛКХ КРЕДИТЕИ УПРАВЛЕНИ.

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цIерахча кинотеатре йоккха зал «Мистер Икс». Долалу 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.

№ 1 йола зIамига зал «Мистер Икс». Долалу 9, 11, 1, 3, 5, 7, 9.

№ 2 йола зIамига зал «Мистер Икс». Долалу 9.30, 11.30, 1.30, 3.30, 5.30. «Веселые ребята». Долалу 7.30, 9.30.

№ 3 йола зIамига зал «Мистер Икс». Долалу 9.15, 11.15, 1.15, 3.15, 5.15, 7.15, 9.15.

«Родина» яхача кинотеатре

«Иван Грозный» (1-гIа сери). Долалу 9, 3.15. «Веселые ребята». Долалу 11, 5.15, 9.30.

«18-гIа шу» Долалу 1, 7.15.

Ахкан кинотеатре

«Тейжа дон» (3-гIа сери). Долалу 7.45. «Коммунист». Долалу 9.45.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Сталина, 23, телефоны: редактора 2-41-23, зам. редактора 2-07-01, отдела партийной жизни 2-25-72, корректорской — 2-30-91.

СФ02374 Типография им 11 августа 1918 года, проспект Революции 30/3. Заказ № 4818.